

Midden in de stad

Uitgangspuntennota voor het Rotterdamse cultuurbeleid 2013-2016

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	3
2.	Uitgangspunten voor het Rotterdamse Cultuurbeleid 2013-2016	5
2.1.	Scherpe keuzes, heldere prioriteiten	5
2.2.	Het belang van kunst en cultuur	5
2.3.	Ondernemende stad	6
2.3.1	Verantwoordelijkheid voor huidige en toekomstige bewoners	7
2.3.2	Verantwoordelijkheid voor een gezonde sector	8
2.3.3	Internationale stad	8
2.3.4	Stad in de Metropoolregio Rotterdam/Den Haag	9
2.4.	Stad voor talentontwikkeling	10
2.5.	Levendige (binnen)stad	11
2.6.	Cultuur en andere gemeentelijke beleidsterreinen	12
2.6.1	Cultuur, innovatie en economie	13
2.6.2	Cultuur, welzijn en gezondheid	14
2.6.3	Cultuur, bouwen en wonen	14
2.6.4	Cultuur, onderwijs en talentontwikkeling	15
2.6.5	Cultuur, imago en lokale identiteit	16
3.	Het culturele veld	17
3.1.	Algemeen	17
3.2.	Ruimtelijke vormgeving: architectuur, nieuwe media en (grafisch) design	18
3.3.	Beeldende kunst	19
3.4.	Erfgoed en musea	20
3.5.	Film	22
3.6.	Letteren	22
3.7.	Podiumkunsten en podia	23
3.7.1	Dans	23
3.7.2	Jeugdtheater en –dans	24
3.7.3	Muziek	25
3.7.4	Theater	26
3.7.5	Urban Culture	27
3.7.6	Podia	28
3.8.	Talentontwikkeling	28

3.8.1	Cultuureducatie als onderdeel van het curriculum van de school.....	29
3.8.2	Cultuureducatie buiten school	30
3.8.3	Actieve kunstbeoefening in de vrije tijd	30
3.8.4	Kunstvakonderwijs.....	31
3.9.	Festivals, debat en intermediaire functies.....	32
3.9.1	Festivals	32
3.9.2	Debat	32
3.9.3	Intermediaire organisaties.....	33
4.	Het Cultuurplan 2013-2016.....	35
4.1.	Algemeen	35
4.2.	Het subsidiehuis.....	35
4.3.	De verdere procedure.....	36

1. Inleiding

Eens in de vier jaar bieden wij u onze uitgangspunten voor het cultuurbeleid aan. Deze vormen de basis voor besluitvorming over het Cultuurplan, het uitvoeringsplan voor het cultuurbeleid. Verder zijn in de Uitgangspuntennota de criteria vastgelegd voor de verlening van vierjarige en incidentele subsidies, alsmede de manier waarop specifieke beleidsthema's organisatorisch en financieel in het Cultuurplan worden ingebed.

Voor de Rotterdamse culturele organisaties vormt de voorliggende Uitgangspuntennota het kader waarbinnen hun meerjarige plannen en subsidieverzoeken voor de jaren 2013-2016 worden beoordeeld. In de bij deze nota horende Inrichtingseisen is beschreven hoe subsidies in het kader van het Cultuurplan 2013-2016 kunnen worden aangevraagd.

De fundering voor de Uitgangspuntennota voor het Rotterdamse Cultuurbeleid 2013-2016 is het Collegewerkprogramma 2010-2014. De daarin geformuleerde beleidsthema's vormen de basis voor onze strategische visie op kunst en cultuur voor de jaren 2013-2016. De visie is daarmee tevens het kader waarbinnen de komende jaren eventuele nieuwe ontwikkelingen op het terrein van kunst en cultuur gestalte krijgen.

In de navolgende hoofdstukken geven wij de richting aan die we met het kunst- en cultuurbeleid de komende jaren willen gaan. Met nadruk gebruiken wij in dit verband het woord 'richting': het is niet onze bedoeling in dit stadium van het voorbereidingsproces voor het Cultuurplan 2013-2016 zo specifiek te worden dat wij al bijna op instellingsniveau uitspraken doen. Culturele organisaties moeten wat ons betreft voldoende ruimte krijgen om binnen de door ons gestelde uitgangspunten vanuit hun culturele en creatieve ondernemerschap te komen tot plannen die optimaal invulling geven aan onze visie op kunst en cultuur.

Tegelijkertijd zullen wij in de navolgende hoofdstukken zo duidelijk en nadrukkelijk richting geven dat voor potentiële kandidaten voor het Cultuurplan 2013-2016 helder is, wat wij van hen de komende jaren verwachten. Kaders en spelregels waarbinnen gewerkt moet worden, zijn zeker in tijden van krimpende budgetten naar onze mening onontkoombaar: alleen heldere uitgangspunten leiden tot heldere plannen en heldere keuzes. Maar het blijven wat ons betreft in deze fase van het proces richtinggevend uitspraken, hoofdlijnen die ruimte geven aan invulling door de culturele sector zelf. Het gaat daarbij niet alleen om ruimte in artistiek opzicht maar ook om ruimte op het gebied van bedrijfsvoering en de invulling van ondernemerschap. Daarnaast verlangen we nadrukkelijker dan voorheen van het culturele veld dat bijdragen worden geleverd aan beleidsthema's als talentontwikkeling en een levendige (binnen)stad.

Slechts die instellingen die er overtuigend en vertrouwenwekkend blijk van geven bij te dragen aan onze uitgangspunten voor het kunst- en cultuurbeleid, zullen wij in de loop van 2012 voorstellen op te nemen in het Cultuurplan 2013-2016.

Hiervoor gaven wij aan dat het Collegewerkprogramma 2010-2014 het fundament vormt voor het kunst- en cultuurbeleid 2013-2016. Bij de opstelling van deze nota hebben wij bovendien rekening gehouden met:

- de uitkomsten van een peiling onder het digitale burgerpanel van Rotterdam;
- het Cultuurverslag dat wij in het voorjaar hebben uitgebracht naar aanleiding van twee jaar Cultuurplan 2009-2012;
- het advies 'Het DNA van de stad'¹ en de sectoranalyses² van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur;
- de scenario's voor culturele metropoolvorming zoals opgesteld door LAGroup Leisure & Arts in opdracht van de wethouders Kunst en Cultuur van Rotterdam en Den Haag³;
- de sociale, maatschappelijke en economische ontwikkelingen in onze stad, zoals onder andere neergelegd in onderzoeksrapportages van het Centrum voor Onderzoek en Statistiek.

Daarnaast hebben wij ons uiteraard ook rekenschap gegeven van hetgeen de Staatssecretaris voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in het kader van het landelijke Cultuurplan 2013-2016 medio juni 2011 aan de Tweede Kamer heeft meegedeeld⁴ en de resultaten van de raadpleging van de commissie Jeugd, Onderwijs, Cultuur en Sport op 8 juni jl.

---

¹ Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, *Rotterdam 2025 visie op kunst en cultuur; 'Het DNA van de stad'*. Rotterdam, mei 2010

² Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, *Culturele staalkaart Rotterdam 2011*. Rotterdam, mei 2011

³ LAGroup Leisure & Arts Consulting, *Scenario's voor culturele metropoolvorming*. Den Haag/Rotterdam, juli 2011

⁴ Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, *Meer dan kwaliteit: een nieuwe visie op cultuurbeleid*. Den Haag, juni 2011

2. Uitgangspunten voor het Rotterdamse Cultuurbeleid 2013-2016

2.1. Scherpe keuzes, heldere prioriteiten

In de volgende paragrafen geven wij onze visie op het cultuurbeleid voor de periode tot en met 2016. Deze visie sluit aan bij het collegewerkprogramma 2010-2014, 'Werken aan talent en ondernemen'. Wat cultuur betreft heeft dat tot gevolg dat wij ons vooral zullen richten op twee beleidsmatige speerpunten: de culturele ontwikkeling van Rotterdammers (en dan met name kinderen en jongeren) en cultuur in de (binnen)stad. Dit zullen de twee centrale beleidsthema's van ons cultuurbeleid 2013-2016 zijn. Zoals ook aangegeven in ons collegewerkprogramma vinden wij het van belang dat de Rotterdamse economie krachtiger, weerbaarder en duurzamer wordt. Dat geldt ook voor de culturele sector en de creatieve bedrijvigheid. Als instrumenteel speerpunt voegen wij daarom aan de beleidsmatige speerpunten 'ondernemerschap' toe, het vermogen van de cultuursector in te spelen op maatschappelijke, economische en ruimtelijke ontwikkelingen en zodoende haar eigen weerbaarheid en duurzaamheid te vergroten.

De culturele sector dient bij te dragen aan de levendigheid van de stad (en in het bijzonder de binnenstad), dient zich te richten op talentontwikkeling, dient mede verantwoordelijkheid te willen dragen voor huidige en toekomstige bewoners, voor de leefomgeving en voor de positie van de stad in binnen- en buitenland. Dat dit een heroriëntatie betekent op de bedrijfsvoering van de culturele organisaties is daarvan de voor ons vanzelfsprekende conclusie.

Ook in voorgaande cultuurplannen waren deze thema's aan de orde. Sterker echter dan voorheen leggen wij voor de komende jaren een directe relatie tussen ons collegewerkprogramma en onze visie op het cultuurbeleid, een verbinding die naar onze mening leidt tot scherpe keuzes en heldere prioriteiten.

Dit betekent dat wij culturele organisaties en hun activiteiten, naast uiteraard het vereiste van artistieke kwaliteit en gezonde bedrijfsvoering, scherper dan voorheen beoordelen op hun bijdrage aan de door ons in het collegewerkprogramma benoemde speerpunten. Daarbij realiseren wij ons dat delen van de Rotterdamse culturele sector tegelijkertijd juist in artistieke zin een landelijke en soms zelfs internationale betekenis kunnen hebben die ook voor de positionering van de stad van essentieel belang is. Het spreekt voor zich dat wij daarmee in onze afwegingen terdege rekening zullen houden.

In het navolgende zullen wij nader onderbouwen waarom wij voor deze speerpunten als uitgangspunten voor het cultuurbeleid 2013-2016 hebben gekozen en op welke wijze wij daaraan uitwerking willen geven.

Alvorens daartoe over te gaan, leggen wij u enkele algemene opmerkingen en inzichten voor die wij van belang achten voor het kader waarin het cultuurbeleid geplaatst moet worden.

2.2. Het belang van kunst en cultuur

Hoewel wij kunst en cultuur niet kunnen en willen ontzien in de financiële taakstelling waarvoor wij staan, zullen wij dat weloverwogen doen vanuit de gedachte dat de stad niet zonder kunst en cultuur kan. Kunst en cultuur zijn noodzakelijke voorwaarden voor de realisering van de ambities die wij op economisch, ruimtelijk en maatschappelijk gebied in onze stad hebben. De ingrepen die wij bij het

Cultuurplan 2013-2016 in de culturele sector moeten plegen, zullen door velen niettemin als pijnlijk worden ervaren. Wij zijn ons daarvan bewust. De noodzaak tot bezuinigen biedt ons echter ook de mogelijkheid op een aantal onderdelen tot een herstructurering van het Rotterdamse culturele bestel te komen waardoor dit in onze ogen op termijn weerbaarder en effectiever kan functioneren. Wij denken daarbij aan samenvoeging van functies, samenwerking op stedelijk, regionaal en (inter)nationaal niveau en heroriëntatie op de relatie met de marktsector.

De aanwezigheid van culturele voorzieningen (theaters, musea, muziekpodia) en kunst in de openbare ruimte, de mogelijkheid cultureel talent op alle niveaus te ontwikkelen, maar ook de jaarlijkse terugkeer van culturele evenementen en festivals dragen bij aan de aantrekkelijkheid van de stad. Uit onderzoek⁵ blijkt dat het stuk voor stuk argumenten zijn voor de inwoners van Rotterdam om er te blijven, voor bedrijven en kansrijke groepen om zich er te vestigen en voor toeristen om er tijd door te brengen. Voor onze ambities op economisch, stedenbouwkundig en maatschappelijk terrein derhalve niet te onderschatten factoren.

Maar ook voor de 'zachtere' beleidsterreinen hebben kunst en cultuur betekenis. Studies in diverse landen, maar ook in Nederland wijzen inmiddels op de positieve relaties tussen kunst en cultuur enerzijds en bijvoorbeeld leerprestaties, gezondheidsbeleving en sociaal en maatschappelijk functioneren anderzijds. Wij zullen de bijdrage die kunst en cultuur kunnen leveren aan onderwijs, gezondheidszorg en sociaal-maatschappelijke doelstellingen dan ook zoveel mogelijk benutten. Dit pleit ervoor om het palet aan culturele voorzieningen binnen de hiervoor geschetste randvoorwaarden en budgettaire grenzen zo breed mogelijk te houden, teneinde de bijdrage van de culturele sector aan andere dan culturele gemeentelijke beleidsdoelstellingen te optimaliseren.

2.3. Ondernemende stad

Ondernemerschap in de culturele sector veronderstelt dat instellingen zich richten op professionele, inhoudelijke én maatschappelijke ontwikkelingen, vanuit een eigen visie en strategie. Dat betekent dat wij ervan uitgaan dat de culturele organisaties zich ook bewust zijn van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid, hun omgeving (regionaal, nationaal en internationaal) en hoe zij zich tot de stad verhouden.

De culturele organisaties die wij de komende jaren opnemen in het Cultuurplan zijn sterke instellingen van kwalitatief hoog niveau, organisaties die naar verwachting het beste bijdragen aan de realisatie van onze sociale, economische en ruimtelijke ambities.

Van die culturele organisaties verwachten wij dan ook dat zij aandacht hebben voor hun positie in de context van het totale gemeentelijke beleid, dat zij inspelen op regionale ontwikkelingen, zoals de bestuurlijke samenwerking tussen Rotterdam en Den Haag en, waar van toepassing, internationalisering. Daarnaast verwachten wij van culturele organisaties dat zij meer op eigen benen staan dan nu het geval is. Kortom: dat zij meer ondernemerschap laten zien. Dat betekent in de eerste

⁵ G. Marlet, *De aantrekkelijke stad. Moderne locatietheorieën en de aantrekkingskracht van Nederlandse steden*. Nijmegen, 2009

plaats toepassing van de Code Cultural Governance die een aantal jaren geleden door de culturele sector zelf en de subsidiërende overheden is geaccepteerd als basisvoorwaarde voor een adequate bedrijfsvoering. Maar ook betekent dit dat wij van de culturele organisaties verwachten dat zij zich verantwoordelijk voelen voor de toekomst van de stad in al haar facetten.

Daarin ligt voor ons ook de kern van het maatschappelijk ondernemerschap dat wij verwachten van de culturele organisaties in onze stad. Bij alles wat zij doen dienen zij zich rekenschap te geven van hun verantwoordelijkheid voor huidige en toekomstige bewoners, voor de (leef)omgeving en voor de bedrijfsmatige continuïteit van hun eigen organisatie en van de culturele sector als geheel.

2.3.1 Verantwoordelijkheid voor huidige en toekomstige bewoners

In de lopende collegeperiode richten wij ons op de demografische en economische transitie van Rotterdam. Rotterdam is een jonge, dynamische stad maar tegelijkertijd is Rotterdam ook de stad met relatief veel laagopgeleiden en een zwakke economische positie. De stad maakt nog onvoldoende gebruik van de potentie om hoogopgeleiden en creatieven naar de stad te trekken, aan de stad te binden en voor de stad te behouden. In de eerste plaats gaat het ons daarbij om jongeren en meer in het bijzonder studenten. Daarnaast om gezinnen en Rotterdammers in de leeftijdsgroep 30 tot ongeveer 45 jaar. En ten slotte onderscheiden wij als aandachtsgroep de Rotterdammers van boven de 50.

Ongeveer 40% van de Rotterdamse bevolking is jonger dan 30 jaar. Voor hen dienen er voldoende plaatsen en aanbod in de stad te zijn waar zij cultuuruitingen vinden die passen bij hun belangstelling en waar zij hun eigen creativiteit kunnen uiten. Voor (aankomend) studenten van buiten de stad moet Rotterdam een aantrekkelijke stad zijn om te gaan studeren en wonen, voor alle overige jongeren een stad waar het prettig is om te blijven wonen, werken en je vrije tijd door te brengen.

De kindvriendelijkheid van Rotterdam is jarenlang een zorgpunt geweest. Veel gezinnen van vooral hoger opgeleiden trokken de stad uit naar randgemeenten. Gelukkig is daarin een kentering gekomen maar kindvriendelijkheid blijft ook de komende jaren een aandachtspunt. Voor gezinnen met kinderen moet Rotterdam de komende jaren weer een stad zijn waar het niet alleen veilig en groen is en waar het onderwijs goed scoort, maar waar ook in cultureel opzicht met kinderen en jongeren rekening gehouden wordt. Maar ook voor de ouders van deze kinderen (een groep met veelal weinig vrije tijd) moet in de stad een bij hun levensfase passend aanbod zijn.

Als laatste noemen wij de groep boven de 50 jaar. Rotterdam krijgt de komende jaren te maken met vergrijzing. Zo'n 20% van de Rotterdammers is ouder dan 60 jaar en de groep van 50 tot 60 jaar bedraagt meer dan 10% van de bevolking. Ook deze, veelal actieve en draagkrachtige, groep willen wij nadrukkelijk betrokken houden bij de dynamiek van de stad. Wij voegen daar bovendien nog aan toe de groep draagkrachtige, hoger opgeleide 50⁺-ers die zich in de afgelopen jaren buiten de stad hebben gevestigd, een groep die over het algemeen relatief veel gebruik maakt van het culturele aanbod. Kunst en cultuur kunnen er mede aan bijdragen dat deze groep terugkeert naar de stad.

Ons cultuurbeleid richt zich op elk van deze groepen, ongeacht hun achtergrond of herkomst.

Rotterdam is een stad, waarin mensen van diverse pluimage naast maar vooral met elkaar leven en werken. Dat biedt kansen voor een breed, divers cultuuraanbod en mogelijkheden voor alle

Rotterdamers binnen dat cultuuraanbod datgene te vinden wat hun aanspreekt. Wij vragen de Rotterdamse culturele organisaties zich rekenschap te geven van de betekenis die zij kunnen hebben in de demografische en economische omslag die wij willen maken en de bijdrage die zij kunnen leveren om Rotterdam aantrekkelijk te maken voor elk van de hiervoor genoemde bevolkingsgroepen.

2.3.2 Verantwoordelijkheid voor een gezonde sector

Principieel zijn wij van mening dat niet de overheid maar de instellingen zelf verantwoordelijk zijn voor hun bedrijfscontinuïteit. Wij zullen met de Rotterdamse culturele organisaties daarom in de eerste plaats afspraken maken over het verwerven van eigen inkomsten via publieksdifferentiatie en publieksbereik, fondsenwerving, merchandising enz.; een transitieproces dat in de cultuurplanperiode 2013-2016 wat ons betreft een versnelling moet krijgen.

Wat wij ook aan de culturele organisaties zullen vragen, is meer structurele organisatorische samenwerking, bijvoorbeeld in het gezamenlijk gebruik van cultureel vastgoed en gezamenlijke inzet van materiaal en personeel. Wij achten dit van belang, enerzijds omdat dergelijke allianties kunnen leiden tot een hogere efficiëntie, anderzijds omdat samenwerking in onze ogen leidt tot een sterke sector, met sterke instellingen die efficiënt én effectief functioneren.

Maar ook samenwerking met andere sectoren zien wij als kans voor het culturele veld. Contacten met bedrijfsleven, onderwijsinstellingen of zorgsector kunnen tot onverwachte nieuwe visies en inkomstenstromen leiden. Hoewel dat niet voor elke kunstdiscipline in gelijke mate mogelijk zal zijn, kennen we inmiddels diverse landelijke voorbeelden van innovatie in de culturele sector.

Ten slotte wijzen wij op de mogelijkheden die liggen in samenwerking in regionaal, nationaal en soms zelfs internationaal verband. In de eerste plaats denken wij dan aan de samenwerkingsmogelijkheden in de metropoolregio, maar voor sommige instellingen kan samenwerking met gelijksoortige organisaties op andere plaatsen in binnen- en buitenland ook interessant zijn.

2.3.3 Internationale stad

Het begrip 'ondernemerschap' is wat ons betreft direct gekoppeld aan ons beleid gericht op het bevorderen van internationale economische- en handelsbetrekkingen. "Rotterdam is een wereldstad met een wereldhaven"⁶ die midden in het internationale speelveld staat. Dat geldt ook voor de culturele sector. Wij blijven bij het door eerdere colleges ingenomen standpunt dat een internationale oriëntatie onlosmakelijk verbonden is met het DNA van onze stad. Eigenschappen als nieuwsgierigheid en een onderzoekende houding vormen de kern van ontwikkeling. Dit betekent dat we ons open willen blijven opstellen naar de rest van de wereld door culturele producten, ideeën en creativiteit te importeren en te exporteren. Wij verwachten van de culturele organisaties in onze stad diezelfde open blik naar buiten.

Het stimulerende, actieve internationaal cultuurbeleid van de afgelopen jaren heeft naar onze mening een positieve uitwerking gehad op het delen van Rotterdamse kunst en cultuur met de rest van de

---

⁶ College van B en W, *Werken aan talent en ondernemen, Collegewerkprogramma Rotterdam 2010-2014*. Rotterdam, oktober 2010

wereld. Internationale samenwerking, internationale programmering en internationale profilering zien wij bovendien als geschikte instrumenten voor artistieke vernieuwing en versterking, maar ook voor het vinden van nieuwe wegen naar markt- en publieksverbreding. Dat het daarbij gaat om kwalitatief hoogwaardig aanbod, om excellentie (in vele variëteiten) is wat ons betreft vanzelfsprekend.

We stellen vast dat veel kunstinstellingen zich goed van hun internationale positie en betekenis bewust zijn. Internationalisering lijkt inmiddels een onlosmakelijk onderdeel van het beleid van een groot deel van de Rotterdamse culturele organisaties. Wij concluderen dan ook dat aanvullend, flankerend beleid van onze kant op dit punt niet langer nodig is. Dat wil zeggen dat wij geen aanvullende financieringsmogelijkheden meer bieden voor internationale activiteiten en internationalisering: voor die instellingen waar dat van toepassing is, is internationalisering onderdeel van regulier beleid en daarmee ook onderdeel van hun reguliere cultuurplansubsidie.

2.3.4 Stad in de Metropoolregio Rotterdam/Den Haag

De Rotterdamse infrastructuur is nauw verweven met aanpalende of qua karakter vergelijkbare regio's in binnen- en buitenland. Op dit moment richt de aandacht zich vooral op het bundelen van krachten en kwaliteiten in de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag. Het vergroten van vestigingsmogelijkheden en aantrekkelijker maken van het vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijven is daarbij het primaire uitgangspunt.

Rotterdam en Den Haag zijn in internationaal vergelijkend opzicht op zichzelf geen grote steden, maar de regio bezit wel metropolitane kwaliteiten en ambities. Een goede internationale bereikbaarheid, drie universiteiten binnen het verzorgingsgebied en culturele voorzieningen van hoog niveau zijn hier voorbeelden van. De twee steden liggen op slechts 20 kilometer afstand van elkaar en dagelijks reizen duizenden forenzen door dit woon- en werkgebied heen en weer. In de regio Rotterdam-Den Haag als geheel wonen bijna drie miljoen mensen. Met tussen- en omliggende gemeenten als Delft en Zoetermeer is metropoolvorming in de zuidelijke Randstad daardoor bijna vanzelfsprekend.

Wij zien veel mogelijkheden om de nabijheid van Rotterdam en Den Haag te benutten voor de sociale en economische versterking van beide steden. Afstemming en samenwerking op het gebied van bereikbaarheid, vestigingsmogelijkheden, recreatie, sport en cultuur bieden agglomeratievoordelen voor inwoners, bedrijven en bezoekers van het gebied. Afstemming en samenwerking kunnen bovendien bijdragen aan het verwerven van een toppositie voor de Metropoolregio Rotterdam/Den Haag in Nederland en daarbuiten, met name op het gebied van kunst en cultuur. Wij stellen ons dan ook tot doel de komende tijd culturele samenwerking met Den Haag te zoeken waar dat mogelijk en effectief is, onze stedelijke profielen meer dan tot nog toe op elkaar af te stemmen, maar tegelijkertijd ervoor te zorgen dat elk van onze steden behoudt of verwerft wat nodig is om een aantrekkelijke stad te blijven en aantrekkelijker te worden. Daarom zullen wij in ieder geval de komende jaren onderzoek doen naar de reisbereidheid in de regio, in de wetenschap overigens dat daarvoor nog geen goede indicatoren beschikbaar zijn en reisbereidheid altijd lastig te voorspellen en te meten is.

Concrete kansen op korte termijn liggen volgens ons op het terrein van collectieve doelgroepenmarketing voor festivals, musea en (pop)muziek, specialisatie en afstemming door onze beide steden op het terrein van klassieke muziek en dans en als derde samenwerking tussen de cultuureducatie-instellingen en de kunstvakopleidingen. Wij verwachten, zoals gezegd, van de culturele organisaties in Rotterdam dat zij zich bewust zijn van de mogelijkheden voor samenwerking die de Metropool Rotterdam-Den Haag biedt en dat zij daarvan optimaal gebruik maken.

2.4. Stad voor talentontwikkeling

“Cultuur brengt mensen met elkaar in contact, wakkert de discussie aan en motiveert kinderen en jongeren hun talent te ontwikkelen. We stimuleren kennismaking met cultuur voor (jonge) kinderen en jongeren via het onderwijs. De komende jaren werken we aan de verdere verankering van cultuureducatie in het lesprogramma op scholen. De banden met onder andere de Willem de Kooning Academie en Codarts zullen we versterken”, schreven wij in ons Collegewerkprogramma.⁷

Omdat de culturele ontwikkeling van kinderen en jongeren niet meer vanzelfsprekend en in steeds mindere mate plaatsheeft in het domein van het gezin, is voor ons duidelijk dat daarvoor ruimte moet worden geboden in het onderwijs, bij voorkeur vanaf het moment dat de leerling voor het eerst de school binnenkomt. De kennismaking met kunst en cultuur behoort naar onze mening tot de brede ontwikkeling van kinderen en jongeren. Bovendien dragen kunst en cultuur niet alleen bij aan talentontwikkeling op kunstzinnig en cultureel terrein, maar ook aan de ontwikkeling van cognitieve vaardigheden (zoals concentratie, discipline en abstract denkvermogen), de persoonlijke ontwikkeling (trots, zelfbewustzijn, zelfverzekerdheid), de sociale ontwikkeling (samenwerking, respect en begrip voor anderen en andere culturen) en de fysieke ontwikkeling (motorische vaardigheden, beweging). Daarmee is cultuureducatie een onontbeerlijk element in het Rotterdamse onderwijsbeleid en in de Rotterdamse scholen.

Vanuit het basis- en voortgezet onderwijs is voor die kinderen en jongeren die zich verder willen ontwikkelen, doorstroming mogelijk naar een scala aan activiteiten, projecten en programma's in de buurt, de wijk en – bij verdere doorstroming – elders in de stad. Deze vormen van vrijetijdsbeoefening moeten wat ons betreft toegankelijk zijn voor alle Rotterdamse kinderen en jongeren, ongeacht hun herkomst of afkomst. En al vanaf de eerste binnenschoolse culturele activiteiten hebben de uitvoerders van al deze activiteiten bovendien tot taak oog te houden voor aanwezig potentieel talent, opdat degenen die daarover beschikken, worden gestimuleerd hun talent verder te ontwikkelen en, indien gewenst en mogelijk, door te stromen naar culturele beroepsopleidingen bij MBO's of kunstvakopleidingen op HBO/WO-niveau. Wij willen deze mogelijkheden blijven ondersteunen en samen met de deelgemeenten bevorderen dat de culturele ontwikkelingsmogelijkheden voor kinderen en jongeren op buurt-, wijk- en stedelijk niveau gegarandeerd blijven.

⁷ College van B en W, *Werken aan talent en ondernemen, Collegewerkprogramma Rotterdam 2010-2014*. Rotterdam, oktober 2010

Talent ontwikkelt zich echter niet alleen via deze institutionele paden. Uit onderzoek blijkt dat veel jongeren zelf zonder enige ondersteuning hun creatieve talenten ontplooiën en uiten. Zij vinden hun weg wel. Waar zij echter te kennen geven behoefte te hebben aan enige vorm van praktische steun zullen wij hen faciliteren: met oefenruimtes, plaatsen om hun werk te laten zien, ontmoetingsruimtes, kleine subsidies om een stap te kunnen zetten in hun ontwikkeling enz.

Hetzelfde geldt wat ons betreft voor volwassenen. Omdat wij van alle Rotterdammers een actieve opstelling vragen, willen wij voor hen de randvoorwaarden creëren actief deel te nemen aan culturele activiteiten in verenigingsverband of via cursussen en workshops. Meer echter dan nu het geval is, zal van hen een eigen bijdrage gevraagd worden, zowel in financiële als in ondernemende zin. Van Rotterdammers die niet zelf actief een vorm van vrijetijdskunst willen beoefenen, hopen wij dat zij in de komende jaren hun talent achter de schermen als vrijwilliger in willen (blijven) zetten.

2.5. Levendige (binnen)stad

Wij willen ervoor zorgen dat meer mensen in de binnenstad gaan wonen en werken. Ook willen we dat meer mensen de binnenstad bezoeken, er langer blijven en meer besteden. Om dit te bereiken gaan wij door met het ontwikkelen van de binnenstad tot een plek waar altijd iets te doen is. Een plek waar het aangenaam is om te verblijven en te verpozen voor bewoners, bezoekers, studenten, bedrijven en investeerders. Wij zoeken intensief de samenwerking met alle partijen die aan een leefbare stad willen bijdragen. Zij krijgen ruimte en ondersteuning waar dat mogelijk is, bijvoorbeeld bij het verkrijgen van vergunningen.⁸

Het is een gegeven dat de bevolkingssamenstelling van steden meer bepalend is voor de sociale en economische positie van een stad dan de ligging of de economische structuur. Meest belangrijk daarbij is de aanwezigheid van een relatief grote hoeveelheid kansrijke bevolkingsgroepen. Het gaat daarbij in het bijzonder om hoogopgeleiden, de creatieve klasse en studenten. Het is voor de stedelijke ontwikkeling van belang deze mensen naar de stad te krijgen en/of in de stad te houden. Aantrekken en vasthouden van hoog opgeleiden, creatieve klasse en studenten leidt namelijk op hun beurt weer tot meer bedrijvigheid van deze groepen zelf én het vergroot de aantrekkelijkheid voor bedrijven zich te vestigen en deze groepen te benutten.

Steden waar mensen graag wonen doen het economisch beter zullen dat ook blijven doen. Waar de bevolking groeit, neemt ook het aantal potentiële klanten en werknemers voor bedrijven toe.⁹

Attractieve steden zijn dus meer toekomstbestendig.

Onderzoek wijst verder uit dat steden die een lage(re) attractiewaarde hebben en in een geagglomereerde regio liggen, op korte en middellange termijn kans maken op de ranglijst naar boven te klimmen. Voorwaarde is wel dat de kwaliteit van woningen en woonomgeving wordt verbeterd, de bereikbaarheid van banen binnen en buiten de stad verbetert én het aanbod aan cultuur en andere

⁸ College van B en W, *Werken aan talent en ondernemen, Collegewerkprogramma Rotterdam 2010-2014*. Rotterdam, oktober 2010

⁹ G. Marlet, *De aantrekkelijke stad*. Utrecht, 2009

relevante (avond)voorzieningen uitgebreid wordt. Versterking van deze zogenoemde woonattracties factoren maakt Rotterdam aantrekkelijker voor kansrijke bevolkingsgroepen, waardoor de stad zich economisch sterker ontwikkelt en als geheel meer welvarend wordt.

De factoren die volgens onderzoek van doorslaggevend belang zijn bij de keuze zich in een bepaalde stad te vestigen worden in bijvoorbeeld de Atlas voor gemeenten vertaald naar een ranglijst van de vijftig grootste steden van Nederland. Rotterdam neemt op deze lijst in 2011 de 15^e positie in waar het gaat om woonaantrekkelijkheid. Daarmee is Rotterdam ten opzichte van 2010 drie plaatsen gezakt.¹⁰ In 2013 moet het aandeel gezinnen, hoger opgeleiden en hogere inkomens in de verhuisstroom uit de stad substantieel gedaald zijn ten opzichte van 2009. En aan het einde van de lopende collegeperiode moet het aandeel van de Rotterdammers dat tevreden is met de eigen woonsituatie aanzienlijk gestegen zijn in vergelijking met 2009. In de Vrijtijdsomnibus 2009¹¹ gaf een deel van de ondervraagden aan 'iets' te missen in het culturele aanbod in het centrum de stad. Daartoe behoren vooral veel personen die veel doen op dit gebied (jongere mensen, hoger opgeleiden) en personen die al veel kunst, cultuur en festivals binnen handbereik hebben (bewoners van het centrum en omliggende deelgemeenten). Als we ons ten slotte realiseren dat uit de Staat van Rotterdam 2011¹² bovendien blijkt dat ook Rotterdammers ten opzichte van 2006 minder waardering hebben voor de culturele mogelijkheden, het internationale karakter, de uitgaansgelegenheden en vooral de aantrekkelijkheid van het centrum, dan vraagt dat alles bij elkaar om maatregelen, ook in de culturele sector.

Wij zien dan ook voor de periode 2013-2016 het verlevendigen van de binnenstad met de daarbij horende culturele voorzieningen als een van de speerpunten voor ons cultuurbeleid. In het Cultuurprogramma Binnenstad 2020¹³ is een analyse gemaakt van het culturele aanbod en de gewenste verbeteringen. Uit de analyse blijkt dat Rotterdam een cultureel aanbod heeft om trots op te zijn en dat past bij de omvang van de vraag. Waar nog wel behoefte aan is, is aan versterking van de verbindingen tussen de culturele instellingen en het stadsleven. Het zijn met name die aspecten waarop wij in de binnenstad zullen inzetten. We doen dit onder meer door de culturele instellingen te vragen meer zichtbaar te zijn in de (binnen)stad, bijvoorbeeld door het organiseren van activiteiten in de openbare ruimte en de plinten van gebouwen. Bij de uitvoering van het evenementenbeleid streven we naar een betere worteling van de evenementen in de stad. Het Cultuurplan 2013-2016 vormt het instrument om de aansluiting tussen culturele instellingen en onze ambities voor de binnenstad te realiseren.

2.6. Cultuur en andere gemeentelijke beleidsterreinen

Cultuur heeft diverse raakvlakken met andere gemeentelijke beleidsterreinen en ontwikkelingen. Wij noemen de volgende verbindingen tussen cultuur en andere beleidsterreinen die wij relevant vinden voor ons eigen beleid:

- innovatie en economie;
- welzijn en gezondheid;

---

¹⁰ *Atlas voor gemeenten 2011*. Utrecht, 2011

¹¹ *COS Cultuurparticipatie van Rotterdammers 2009*. Rotterdam, november 2010

¹² *COS, Staat van Rotterdam 2010*. Rotterdam, juni 2010.

¹³ Vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders in december 2009

- bouwen en wonen;
- onderwijs en talentontwikkeling;
- imago en lokale identiteit.

In de volgende paragrafen geven wij een beeld van de naar onze mening belangrijkste raakvlakken en de wijze waarop cultuur in de komende jaren in onze ogen een bijdrage kan leveren aan de versterking van die andere beleidsontwikkelingen.

2.6.1 Cultuur, innovatie en economie

De creatieve industrie is bij uitstek een sector waarin het vermogen om te innoveren – de capaciteit om waarde te creëren uit nieuwe ideeën, concepten en kennis – centraal staat. [...] De creatieve industrie is van cruciale betekenis bij het versterken van het innoverend vermogen van Nederland. In de visie van het Topteam staat er in 2020 een creatieve sector die haar unieke krachten – waarde van creatie, manier van innoveren, aanpassingsvermogen door kleinschaligheid en flexibiliteit – optimaal weet in te zetten in de volle breedte van economie en samenleving.

Aldus het in juni 2011 verschenen advies *Creatieve industrie in topvorm* van het door de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ingestelde Topteam Creatieve Industrie. In 2020 moet Nederland de meest creatieve economie van Europa zijn; creatieve industrie is door het kabinet aangewezen als een van de topgebieden die een belangrijke economische en maatschappelijke meerwaarde voor Nederland hebben.

In de kenniseconomie die Nederland wil zijn, vormt creativiteit derhalve een sleutelbegrip. Cultuur is een van de belangrijkste bronnen voor deze creativiteit.¹⁴ Naast hun (relatief beperkte) directe bijdrage aan de stedelijke economie leveren creatieve bedrijven een belangrijke indirecte bijdrage aan de economische en sociale innovatie van tal van andere sectoren. Vindingrijke oplossingen in bijvoorbeeld de dienstverlening, detailhandel, ICT en industrie vloeien voort uit het creatief denken in deze bedrijven.¹⁵ Voor de economische ontwikkeling van Rotterdam hechten wij dan ook waarde aan de creatieve bedrijvigheid in de stad. De ontwikkelingen rond het medisch cluster van de Erasmus Universiteit, de aanwezigheid van een groot aantal dienstverlenende en logistieke bedrijven en de betekenis van Rotterdam als stad van de ruimtelijke vormgeving (architectuur, nieuwe media en vormgeving) maken dat voor creatieve bedrijvigheid voldoende ontwikkelingsmogelijkheden aanwezig zijn. Die aanwezigheid draagt vervolgens op haar beurt weer bij aan de aantrekkelijkheid van Rotterdam als stad om te wonen, werken en verblijven.¹⁶

Gelet op het Collegewerkprogramma willen wij de creatieve bedrijvigheid dan ook waar mogelijk ondersteunen. Tijdelijke beschikbaarstelling van gebouwen als het Schieblock voor de vestiging van

¹⁴ KEA European Affairs, *The impact of culture on creativity*, 2009, http://www.keanet.eu/docs/execsum_creativity_english%20.pdf

¹⁵ GREEN PAPER - Unlocking the potential of cultural and creative industries; http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/GreenPaper_creative_industries_nl.pdf

¹⁶ *Atlas voor gemeenten 2011 (thema Cultuur)*. Utrecht, 2011

creatieve broedplaatsen is een van de mogelijkheden, maar vooral vinden wij het van belang dat de relatie tussen de culturele en de economische sector wordt versterkt op alle niveaus, bijvoorbeeld door oprichting van een breed Platform voor Creatieve Industrie bestaande uit vertegenwoordigers van culturele sector, economische sector, bedrijfsleven, het onderwijs, zoals wij dat ook reeds kennen op het terrein van architectuur.

2.6.2 Cultuur, welzijn en gezondheid

Kunst en cultuur maken een belangrijk deel uit van het sociale leven. De meeste mensen beleven en beoefenen culturele activiteiten in gezelschap van anderen. Vaak vormen kunst en cultuur zelfs de aanleiding elkaar te ontmoeten, zoals bij concerten, theatervoorstellingen en festivals. Het bevordert contacten en vermindert het risico van maatschappelijke isolatie. Onderzoek naar de effecten van kunst en cultuur op 'well-being', onder andere in de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Finland en ons eigen land, laat zien dat er een positieve relatie bestaat tussen cultuurdeelname en sociale gezondheid (het welbevinden van mensen). Tegelijkertijd blijkt uit diverse studies dat er een directe relatie is tussen sociale gezondheid enerzijds en fysieke en mentale gezondheid anderzijds. In een maatschappij die individualiseert en waarin sociaal isolement van met name de oudere bevolkingsgroepen een groot probleem dreigt te worden, leveren kunst en cultuur derhalve een bijdrage aan een vitale samenleving, een samenleving die zowel fysiek en mentaal als sociaal gezond is.

Als het gaat om welzijn in relatie tot kunst en cultuur denken wij verder aan de rol van vrijwilligers in zowel de professionele culturele organisaties als de vrijetijdskunstsector. Wij vinden vooral de inzet van Rotterdammers die op dit moment aan de kant staan, van groot belang voor hun participatie en ontwikkeling. Vrijwilligers zijn voor ons in dit verband geen 'goedkope arbeidskrachten in een tijd van bezuiniging'. Ze vormen een specifiek bestanddeel van de arbeidsmarkt: soms mensen die noodgedwongen buiten het arbeidsproces staan (en met behoud van uitkering maatschappelijk kunnen participeren), soms mensen die als stagiair of trainee ervaring willen opdoen bij een culturele organisatie in verband met een loopbaan binnen de culturele sector, maar heel vaak ook gewoon geïnteresseerden in kunst en cultuur die daaraan belangeloos in hun vrije tijd een bijdrage willen leveren. Gelet op hun maatschappelijke functie verwachten wij van de culturele sector ook op dit terrein waar mogelijk een bijdrage.

Ten slotte achten wij het van belang dat financiële overwegingen geen drempels vormen voor deelname aan kunst en cultuur. Dat geldt vooral voor kinderen en jongeren uit gezinnen met een krappe financiële situatie¹⁷. Voor hen willen wij het Jeugdcultuurfonds ook in de komende jaren een belangrijke toegangspoort laten zijn. Voor alle overige Rotterdammers blijft de Rotterdampas een instrument dat de financiële drempel tot deelname verlaagt.

2.6.3 Cultuur, bouwen en wonen

---

¹⁷ Kinderen uit gezinnen met een inkomen van maximaal 120% van het minimuminkomen.

Architectuur kan de stad aantrekkelijk maken, wat bijdraagt aan het welbevinden van de gebruikers van de stad. Architectuur kan Rotterdam een positief imago geven. Deze kracht van architectuur is aan te scherpen door meer nadruk te leggen op samenhang in het stedelijk weefsel en op de levendigheid van de stad. Door voortdurend over architectuur te debatteren en onderzoek te verrichten blijven alle betrokkenen zich hiervan bewust en wordt het bouwen op een hoger plan gebracht. De aanwezigheid in de stad van ontwerpbureaus en hun werknemers blijkt hiertoe een belangrijke impuls te geven. Architecten zijn bovendien belangrijke vertegenwoordigers van de creatieve economie.¹⁸

Voor de stedelijke ontwikkeling zijn kunst en cultuur veelal de inspiratiebronnen en de aspecten die de leefbaarheid van de gebouwde omgeving vergroten. Architectuur, ruimtelijke vormgeving, maar ook monumenten, overig (mobiel) erfgoed en kunst in de openbare ruimte zijn zaken die in sterke mate bepalend zijn voor de fysieke kwaliteit van de stad. We zijn ons vaak onvoldoende bewust van de betekenis van kunst, cultuur en creativiteit voor de gebouwde omgeving. Zij zijn zo vanzelfsprekend en maken zo onlosmakelijk deel uit van de beleving van de stad dat hun bijdrage daaraan waarschijnlijk pas zou opvallen als ze er niet zouden zijn. Voor de leefbaarheid van de stad achten wij het dan ook van belang in de komende jaren aandacht te blijven geven aan de aanwezigheid en zichtbaarheid van alle facetten van kunst en cultuur in de buitenruimte.

‘Rotterdam was, is en blijft een architectuurstad’, schreven wij in de nota *Architectuur en Rotterdam; Architectuur als drijvende kracht voor de ontwikkeling van de stad*.

Het is op het punt van het versterken van het architectuurklimaat in de stad dat de fysieke en de culturele sector elkaar vinden: debat, onderzoek, advisering en opleiding zijn thema’s waarin wij van de desbetreffende culturele organisaties een voortrekkersrol verwachten.

Dat het Rijk de inspanningen van Rotterdam op het gebied van architectuur, vormgeving en nieuwe media erkent, blijkt uit het voornemen van het kabinet om het Nederlands Architectuurinstituut, de Premsele Stichting (voor vormgeving) en het Virtueel Platform samen te brengen in één ondersteunende instelling voor de creatieve industrie met als vestigingsplaats Rotterdam.

2.6.4 Cultuur, onderwijs en talentontwikkeling

Begin 2011 hebben wij de nota *Beter presteren, deel I van het Rotterdams Onderwijsbeleid 2011-2014* vastgesteld¹⁹. *Beter Presteren* is een gemeenschappelijk programma van schoolbesturen en gemeente en richt zich op het maximaal benutten van talent. Het programma heeft als einddoel het verhogen van de kwaliteit en de resultaten van het Rotterdamse onderwijs. Zowel het zelf beoefenen van kunst als het kijken en luisteren daarnaar dragen bij aan de ontwikkeling van cognitieve vaardigheden, zo blijkt inmiddels uit diverse onderzoeken. Daarvan profiteren de talen, maar ook de

¹⁸ College van B en W, *Architectuur en Rotterdam; Architectuur als drijvende kracht voor de ontwikkeling van de stad*. Rotterdam, januari 2010

¹⁹ College van B en W, *Beter Presteren, Rotterdams Onderwijsbeleid 2011-2014 deel 1*. Rotterdam, februari 2011

zaakvakken als geschiedenis, aardrijkskunde en maatschappijleer, en de exacte vakken als wiskunde en natuurkunde. Maar dat niet alleen. Uit een rapport van de President's Committee on the Arts and Humanities blijkt dat kunst als vast onderdeel van het curriculum in primair en voortgezet onderwijs ook leidt tot minder voortijdig schoolverlaten en spijbelen, minder geweld, racisme en vandalisme en meer respect voor andere culturen.²⁰ Een groot Amerikaans onderzoek dat op dit moment loopt en dat tot doel heeft een aantal eerdere onderzoeken in perspectief te plaatsen, leidt bovendien tot correlaties tussen muziekonderwijs enerzijds en geheugenfuncties, leesvaardigheid en cognitieve competenties anderzijds.

Alle aanleiding in onze ogen dus om cultuureducatie juist ook wegens de bijdrage die het kan leveren aan de algemene en cognitieve ontwikkeling van kinderen en jongeren, te benoemen tot speerpunt in ons cultuurbeleid in de periode 2013-2016.

Maar ook in het belang van de cultuur zelf kennen wij cultuureducatie een belangrijke plaats toe in het cultuurbeleid. 'Iedereen wordt uitgedaagd het maximale uit zichzelf te halen. Dat betekent dat wij voor de juiste faciliteiten zorgen voor iedereen die dat wil.' schreven wij. Ook in kunstzinnig en creatief opzicht talentvolle kinderen en jongeren moeten dus de kans krijgen zich verder te ontwikkelen. Cultuureducatie legt de basis voor creatieve talentontwikkeling en moet ook om die reden deel uitmaken van het onderwijsaanbod op school. In dat kader vragen wij van de culturele organisaties die zich bezighouden met cultuureducatie talent te scouten en verder te geleiden. Daarnaast verwachten wij van de culturele instellingen en van de kunstvakopleidingen dat zij de nu in onze ogen soms nog gebrekkige aansluiting tussen binnenschoolse cultuureducatie, buitenschoolse talentontwikkeling, vooropleiding voor de kunstvakopleiding en de kunstvakopleiding zelf verbeteren. Financiële drempels voor deelname in het traject van talentontwikkeling dienen zo mogelijk – in ieder geval voor kinderen en jongeren – te worden geslecht.

2.6.5 Cultuur, imago en locale identiteit

Het behoeft geen herhaling: kunst en cultuur, de aanwezigheid van culturele voorzieningen, dragen bij aan het imago van de stad. Culturele voorzieningen en activiteiten hebben dan ook een relatie met ons marketingbeleid. Wij willen die relatie de komende jaren blijven benutten: waar mogelijk en relevant zullen wij culturele instellingen vragen ons in binnen- en buitenland te ondersteunen bij de profilering van Rotterdam als stad waar het ook op cultureel gebied goed wonen, werken en verblijven is.

Tegelijkertijd realiseren wij ons dat het voor de Rotterdammers van belang is te beschikken over culturele organisaties die passen bij het karakter van de stad. Wij hebben hiervoor al uiteengezet dat wij het van belang vinden dat culturele instellingen zich bewust zijn van hun maatschappelijke functie: wat zij bieden moet vooral ook passen bij de identiteit van de stad en haar inwoners. Wij zullen blijven stimuleren dat Rotterdammers zich verbonden voelen met hun culturele sector

---

²⁰ President's Committee on the Arts and Humanities, *Champions of Change: The Impact of the Arts on Learning*. Washington DC, 1999

3. Het culturele veld

3.1. Algemeen

Rotterdam kent een bruisend en divers cultureel leven. Het aanbod van culturele activiteit is bovendien van een hoge kwaliteit. Zoals de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur in zijn onlangs verschenen sectoranalyses²¹ schrijft:

Het culturele leven van Rotterdam plaatst de stad en zijn bevolking tot ver buiten de grenzen in een speciaal, positief licht. Daar waar Rotterdam nogal eens de stad is die de verkeerde lijsten aanvoert is hier sprake van een stad die stoer, avontuurlijk, gedurfd en brutaal is. Rotterdam is: aansprekende architectuur, prachtige musea en schitterende grote beelden in de openbare ruimte. Rotterdam is de stad waar kinderen al op zeer jonge leeftijd op gestructureerde wijze in aanraking komen met cultuur; Rotterdam is in zijn categorie de Europese festivalstad nummer één, de stad van de urban arts, urban dance, hiphop en spoken word, jazzstad en stad van en voor filmers en vormgevers.

Een culturele sector waar Rotterdam trots op mag zijn. Dat ontslaat ons echter niet van de plicht kritisch te kijken naar al dat aanbod en te zorgen voor een toekomstbestendige culturele sector. Sluit het aanbod nog aan bij de demografische, sociale en economische ontwikkeling van de stad? Past de omvang nog bij de (budgettaire) mogelijkheden van de stad? Kan de sector met behoud van kwaliteit efficiënter en effectiever gemaakt worden? Het zijn met name die vragen waarvoor wij ons ook als gevolg van de huidige financiële situatie gesteld zien.

In zijn beleidsnota *Meer dan kwaliteit: een nieuwe visie op cultuurbeleid*²² kondigt het kabinet een omslag in het cultuurbeleid aan: het kabinet bezuinigt met ingang van 2013 € 200 miljoen op cultuur, waarvan € 125 miljoen op de culturele infrastructuur, de culturele instellingen en de fondsen die direct subsidie van het Rijk ontvangen. Ook een aantal Rotterdamse culturele instellingen zal de gevolgen van deze bezuinigingen stevig voelen. Niet alleen zal een aantal instellingen uit de landelijke basisinfrastructuur verdwijnen, vrijwel alle daarin overblijvende instellingen zullen te maken krijgen met fors lagere rijksbijdragen. Hoewel wij de gevolgen van deze landelijke beleidswijzigingen nauwlettend volgen, hebben wij niet de mogelijkheden de rijksbezuinigingen te compenseren. Wij vinden dat ook niet onze taak. Prioritair in ons beleid staat onze eigen visie op cultuurbeleid in onze stad, een beleid dat past bij het karakter van de stad en de speerpunten die wij in ons collegeprogramma hebben geformuleerd. Een beleid ook dat uitgaat van de kracht van de Rotterdamse culturele sector.

Op grond van de in hoofdstuk 1 genoemde adviezen en documenten, alsmede de hiervoor uiteengezette uitgangspunten voor het cultuurbeleid 2013-2016 komen wij tot de volgende visie op de best passende inrichting van de Rotterdamse culturele sector in de periode 2013-2016. Elke paragraaf wordt ingeleid met een tabel, waarin wij weergeven welke instellingen op dit moment opgenomen zijn

²¹ Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, *Culturele staalkaart Rotterdam 2011*. Rotterdam, mei 2011

²² Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, *Meer dan kwaliteit: een nieuwe visie op cultuurbeleid*. Den Haag, juni 2011

in het Cultuurplan 2009-2012 en met welke subsidiebedragen van rijk, overheidsfondsen en gemeente. Bovendien geven wij aan wat de verwachte bijdrage van rijk en/of rijksfondsen in de jaren 2013-2016 zal zijn.

3.2. Ruimtelijke vormgeving: architectuur, nieuwe media en (grafisch) design

Zeker in samenhang met de opleidingen in Delft beschikt de regio Rotterdam over de volledige keten van voorzieningen en mogelijkheden op het terrein van ruimtelijke vormgeving: mbo-, hbo-, universitaire en postacademische opleidingen, tentoonstellingsfuncties, gespecialiseerde uitgeverijen en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor architecten, stedenbouwkundigen en designers, niet in de laatste plaats door de mogelijkheid van reflectie in de vorm van debatten, symposia, publieksactiviteiten en relatief betaalbare huisvestingsmogelijkheden. Bovendien bevindt een groot deel van de landelijke, door het Rijk gesubsidieerde instituten voor architectuur zich in Rotterdam. Deze laten meer en meer een grote verbondenheid met de stad zien: Rotterdam is architectuurstad. Deze keten achten wij van groot belang voor de ontwikkeling van de creatieve industrie in de stad en de aantrekkelijkheid van de stad als vestigings- en verblijfplaats voor hoger opgeleiden, creatieven en studenten, zoals wij ook al aangaven in onze nota *Architectuur in Rotterdam*²³. Rotterdam is daarmee niet alleen architectuurstad, maar ontwikkelt zich tot de stad van de ruimtelijke vormgeving, waartoe ook sectoren als (grafische) vormgeving en nieuwe media gerekend kunnen worden. Om met de wederopbouwarchitect J. Bakema te spreken: in Rotterdam zijn alle facetten van de ruimtelijke ontwikkeling, van stoel tot stad, aanwezig; Rotterdam vertelt het verhaal over mensen en ruimten. Gezien de plek die de stad zowel nationaal als internationaal inneemt op het gebied van de ruimtelijke vormgeving, ligt het hier concentreren van instituten op dit terrein voor de hand. In dit licht past het voornemen van het kabinet het op te richten instituut voor de creatieve industrie in Rotterdam te vestigen en het bestaande, hier reeds gevestigde Stimuleringsfonds voor Architectuur om te vormen tot een Fonds voor de Creatieve Industrie. Wij zullen deze ontwikkeling waar mogelijk steunen en de samenwerking met de opleidingen in Delft verder ontwikkelen.

Rotterdam heeft een aantal vooraanstaande ruimtelijke vormgevers binnen haar grenzen. Tegelijkertijd constateren wij dat een deel van hen zich buiten de stad vestigt, vaak ook in het buitenland. Hoewel dat aan de ene kant spijtig is, fungeren deze bekende Rotterdammers veelal wel als ambassadeur van de stad waarin zij hun opleiding genoten en vaak ook hun naam vestigden; zij blijven zich met Rotterdam verbonden voelen, soms zelfs door het aanhouden van woon- en werkruimte. Kennelijk fungeert de stad mede door de hiervoor omschreven keten van vormgevingsvoorzieningen, voor hen nog steeds als een plaats waar zij zich thuis voelen en zich kunnen voeden met nieuwe inspiratie. Die voedingsbodem en aanwezigheid van toptalent maakt het mogelijk ook andere ruimtelijke vormgevers hierheen te trekken. Wij zijn van mening dat onze taak op het gebied van vormgeving de komende jaren dan ook vooral ligt in het behouden van het vormgevingsklimaat in de stad en het faciliteren van de groep creatieve ondernemers die zich binnen onze grenzen wil vestigen. Wij zullen

---

²³ College van B en W, *Architectuur in Rotterdam; architectuur als drijvende kracht voor de ontwikkeling van de stad*. Rotterdam, januari 2010

in dit kader onder andere bevorderen dat voor hen voldoende tijdelijke woon- en werkpanden aanwezig zijn.

3.3. Beeldende kunst

Wat voor ruimtelijke vormgevers geldt, geldt ook voor beeldend kunstenaars: zij maken deel uit van de groep van creatieven die een bijdrage kunnen leveren aan de aantrekkelijkheid van de stad, niet alleen door hun aanwezigheid maar ook door hun betrokkenheid bij kunstprojecten in hun woonomgeving en beeldende kunst in de openbare ruimte. Duidelijk is dat de aanwezigheid van creatieven in veel gevallen een positieve impuls geeft aan de leefbaarheid en de aantrekkelijkheid van wijken. Voorbeelden van sociale, culturele en economische opwaardering van wijken als gevolg van de aanwezigheid van creatieven kennen we vanuit het buitenland maar ook in een aantal Rotterdamse wijken zien we effecten van de aanwezigheid en betrokkenheid van kunstenaars op de woonomgeving.

Op het terrein van de beeldende kunst maken wij onderscheid tussen presentatiefuncties, kunstuitlenen, de intermediairfunctie op het terrein van beeldende kunst in de openbare ruimte en facilitering van kunstenaars.

Wij zijn van mening dat het aantal, op zichzelf waardevolle, presentatiefuncties (musea en andere door de gemeente financieel ondersteunde presentatiefuncties) op dit moment te groot is. Er is onvoldoende publiek om een zo groot aantal voorzieningen in het huidige tijdsbestek in stand te houden. Wij stellen ons voor in de periode 2013-2016 nog slechts de volgende presentatiefuncties te ondersteunen:

- één presentatiefunctie voor Rotterdamse beeldende kunst;
- één (inter-)nationaal museum voor beeldende kunst en vormgeving;
- één (inter-)nationaal museum voor fotografie;
- één presentatiefunctie voor (internationale) avant-gardekunst;
- één presentatiefunctie die zich op de presentatie van cultuur in bredere zin richt, waaronder beeldende kunst.

Dat wil overigens niet zeggen dat daarmee ook het aantal presentatielocaties op hetzelfde aantal moet komen te liggen. Wij vragen de desbetreffende culturele organisaties zelf plannen te ontwikkelen hoe zij dit uitgangspunt in gezamenlijkheid op een efficiënte en effectieve manier kunnen organiseren.

Het financieel ondersteunen van een functie voor het uitlenen van beeldende kunst rekenen wij met ingang van 2013 niet meer tot de taak van de gemeente. Hoewel deze functie het sinds vele jaren voor alle Rotterdammers mogelijk maakt voor aantrekkelijke tarieven gedurende korte of langere tijd kunst in huis te hebben en daarmee gezien kan worden als een cultureel emancipatoir instrument, vinden wij het uitlenen van kunst geen kerntaak van de overheid. Kostendekkende tarieven in samenhang met prijsdifferentiatie voor die groepen waarvoor prijs een te hoge drempel vormt, zijn instrumenten die buiten Rotterdam inmiddels op veel plaatsen gehanteerd worden. Wij zien geen aanleiding daarvoor in Rotterdam nog langer een uitzondering te maken.

De facilitering van beeldend kunstenaars vindt plaats via het Centrum Beeldende Kunst. Wij vragen het CBK zijn bedrijfsvoering en taken nogmaals nauwkeurig tegen het licht te houden en te beoordelen op efficiëntie en effectiviteit, alsmede op de mogelijkheden van samenwerking met andere partijen die op zijn werkterrein binnen en buiten de stad actief zijn. Wij zien voor het CBK mogelijkheden zijn eigen ondernemerschap te vergroten, maar ook kunstenaars te ondersteunen op hun weg naar beter ondernemerschap.

Het beeldendekunstklimaat in Rotterdam wordt door zowel kunstenaars als kunstinstellingen als goed beoordeeld. Er is een levendige infrastructuur en de stad kent een groot aantal kunstenaarsinitiatieven, groepen kunstenaars die gezamenlijk huisvesting delen in bijvoorbeeld oude school- of fabrieksgebouwen. Aan deze infrastructuur heeft zeker het in de afgelopen jaren gevoerde beleid bijgedragen, dat mede gefinancierd wordt door het Rijk in de vorm van de BKV-regeling. De drie hoofddoelstellingen van dit beleid zijn het bieden van ruimte aan talent, het verbreden van de relatie tussen productie en presentatie alsmede tussen aanbod en publiek en tot slot het versterken van de kracht van de sector BKV door ondersteuning van professionalisering.

Ook de komende jaren willen we de regeling blijven gebruiken om de stad voor beeldend kunstenaars aantrekkelijk te laten zijn als woon- en werkplaats. Wij richten ons daarbij met name op het bieden van ruimte aan talent en op het versterken van de kracht van de sector, aangezien wij van mening zijn dat het met name deze twee aspecten van de BKV-regeling zijn die bijdragen aan het door ons zo gewenste ondernemerschap van kunstenaars en kunstinstellingen.

3.4. Erfgoed en musea

Er is een toenemende belangstelling voor de geschiedenis van de stad. Verschillende musea, maar ook het Gemeentearchief, Bibliotheek Rotterdam en particuliere initiatieven, besteden daaraan aandacht. In de komende jaren willen we het 'Verhaal van de stad' beter dan voorheen vertellen en presenteren. We vragen de musea die hier vanuit hun kerntaak een bijdrage aan leveren, één gezamenlijke aanvraag in te dienen, zo mogelijk ook in samenspraak met anderen. Daarin dient naar onze mening de manier waarop het verhaal van de stad verteld gaat worden, centraal te staan. De organisatie en huisvesting staan daarvan ten dienste. In dit verband wijzen wij overigens mogelijk ten overvloede op ons eerder genomen besluit af te zien van de realisatie van een nieuw te bouwen Stadsmuseum; het 'Verhaal van de stad' zal een plaats dienen te krijgen binnen (een van) de bestaande museumlocaties.

Het 'Verhaal van de stad' is bij uitstek het instrument om alle Rotterdammers, van welke leeftijd, etniciteit, geloof of cultuur dan ook, kennis te laten maken met alle facetten van wat de stad was, is en wordt. De stedelijke ontwikkeling, de haven, de maritieme geschiedenis, de industrie, de pluriformiteit van de bevolking door de eeuwen heen of de Tweede Wereldoorlog, het zijn alle onderwerpen die voor Rotterdammers en bezoekers van Rotterdam belangrijk zijn om tot een beter begrip te komen van de stad en haar inwoners. Wij hechten er dan ook aan dat het hiervoor genoemde gezamenlijke plan ook een hecht doortimmerd educatieplan bevat voor zowel binnen- als buitenschoolse educatie. Niet alleen voor leerlingen van Rotterdamse scholen, maar ook voor hun ouders en alle andere

leeftijdsgroepen moet de kennis van de stad beschikbaar en toegankelijk zijn; een doorlopende leerlijn van ten minste basisschool tot en met voortgezet onderwijs maar bij voorkeur zelfs passend in het principe van 'life-long-learning'.

Wij vinden het in het licht van het maatschappelijk ondernemerschap van belang dat alle musea hun banden met het bestaande en potentiële publiek zichtbaar verder versterken. In dit verband wijzen wij ook op het advies van LAGroup Leisure & Arts, dat aangeeft dat samenwerking op het gebied van collectieve doelgroepenmarketing door de Haagse en Rotterdamse kunstmusea effectief kan zijn. Rotterdam kent relatief meer eigentijdse en populaire musea en tentoonstellingsruimten die aanvullend zijn op Den Haag, dat relatief meer op traditioneel en kunsthistorisch erfgoed gerichte musea kent.²⁴

Musea zijn verantwoordelijk voor vorming, onderhoud en beheer van de hun toevertrouwde collecties. In het bijzonder de gemeentelijke collecties hebben daarbij onze aandacht, maar ook de samenhang tussen de gemeentelijke en de particuliere collecties en bruiklenen bij de diverse Rotterdamse musea vinden wij van belang voor ons museale beleid. Van alle musea (individueel of in gezamenlijkheid) verwachten wij dan ook een collectieplan als onderdeel van hun Cultuurplanaanvraag.

De kerntaken van musea zijn collectiebeheer, collectiepresentatie en een wetenschappelijke functie. Wij hebben geconstateerd dat de wetenschappelijke functie van vrijwel alle door het Rijk gesubsidieerde musea niet langer voor subsidie in aanmerking komt en dat een beperkt aantal musea die taak op zich moet gaan nemen. Wij brengen daarin voor de door ons gesubsidieerde musea een nuancering aan. Waar het gaat om de financiële ondersteuning dient die naar onze mening in de eerste plaats ten goede te komen aan de functies collectiebeheer en collectiepresentatie. Daar ligt wat ons betreft de nadruk in het gemeentelijke museale beleid. Wij vinden de wetenschappelijke functie van de musea weliswaar van belang voor de ontwikkeling van deze instellingen, maar wij kiezen er gelet op de beperkte financiële ruimte voor het primaat te leggen bij die taken die rechtstreeks ten goede komen aan de relatie van de musea met het publiek. Wij geven de musea in overweging voor de uitoefening van de wetenschappelijke functie aansluiting te zoeken bij andere, vergelijkbare musea.

In tijden van budgettaire schaarste ontkomen wij er evenmin aan uitspraken te doen over de mogelijkheid van het afstoten van gedeelten van de museale collecties. Wij plaatsen het onderwerp 'ontzamelen' echter nadrukkelijk niet alleen in het teken van de budgettaire schaarste. Wij zullen onze visie op collectievorming en de mogelijkheid tot ontzamelen in de loop van 2012 aan u presenteren, waarbij wij ook de optie 'kunst voor kunst verkopen' in de afwegingen zullen betrekken.

---

²⁴ LAGroup Leisure & Arts, *Scenario's voor culturele metropoolvorming*. Den Haag/Rotterdam, juli 2011

3.5. Film

Rotterdam heeft een lange traditie op het gebied van film. Niet alleen mag de stad zich al veertig jaar verheugen in een jaarlijks internationaal befaamd en nog steeds groeiend filmfestival qua publieksbereik en belangstelling van vakbroeders en media, ook richt de stad zich met succes op de talentontwikkeling, productie en presentatie op het terrein van film en bewegend beeld.

Het Internationaal Film Festival Rotterdam is een niet meer weg te denken onderdeel van het culturele aanbod van de stad en de profilering van Rotterdam als festivalstad. Wij zullen dus ook in de komende cultuurplanperiode voor dit festival middelen reserveren.

Ook de presentatie van en belangstelling voor de meer artistieke films heeft een impuls gekregen met de komst van het nieuwe LantarenVenster op de Kop van Zuid. Uiteraard zien wij vooralsnog een taak voor de gemeente in de ondersteuning en instandhouding van deze filmvoorziening. De ondersteuning blijft wat ons betreft echter de komende jaren beperkt tot één presentatievoorziening.

Vanuit cultureel perspectief en in het kader van talentontwikkeling en arbeidsmarkt vinden wij het wenselijk om ruimte te houden voor de ontwikkeling van filmtalent. Het opdrachtenprogramma 'Kort Rotterdams' en de Rutger Hauer Academie, die masterclasses verzorgde tijdens het IFFR, zijn daar zinvolle instrumenten voor gebleken. Nu het Filmfonds daarvoor met ingang van 2012 geen mogelijkheden meer biedt, zullen wij onderzoeken of deze vormen van talentontwikkeling op een andere manier een plaats binnen de sector kunnen krijgen, aangezien zij een bijdrage leveren aan onze doelstelling om meer creatieven en creatieve bedrijvigheid naar de stad te trekken en vast te houden. Onze voorkeur gaat er naar uit dat de filminstellingen en relevante kunstvakopleidingen in de stad in samenwerking hiervoor een plan ontwikkelen. De inzet van de gemeente zou vervolgens kunnen bestaan uit het beschikbaar stellen van projectbijdragen; het ligt in onze bedoeling om de budgetten voor incidentele en projectsubsidies ook voor dit doel te verruimen. Met nadruk tekenen wij overigens aan dat het hier niet, zoals bij het Filmfonds Rotterdam, gaat om het realiseren van economische spin off maar primair om de betekenis van de artistieke ontwikkeling van de filmsector in de stad.

3.6. Letteren

De sector Letteren is maar voor een gering deel gesubsidieerd uit het cultuurplanbudget. Veel activiteiten worden op een andere manier gefinancierd. Zo wordt de Leerstoel Letteren van de Erasmus Universiteit gefinancierd met private middelen, ontvangen auteurs incidenteel een stipendium of projectsubsidie en kunnen de meeste uitgevers gerekend worden tot de commerciële sector. De rol van de gemeente is op dit terrein eerder aanvullend dan sturend. De Bibliotheek Rotterdam heeft een eigenstandige positie in het cultuurbeleid en maakt geen deel uit van het Cultuurplan.

Hoewel levendig, is de Rotterdamse letterensector een kleine sector die bovendien bestaat uit kleine organisaties met beperkte middelen. Wij vinden het in het kader van talentontwikkeling en taalvaardigheid van belang de sector in de komende jaren te blijven steunen en zo mogelijk te versterken. Daarbij denken wij in de eerste plaats aan de instandhouding van een presentatiefunctie

die zich nationaal en internationaal onderscheidt, aandacht schenkt aan de profilering van jonge auteurs (schrijvers én dichters) en die bestaat uit kleine, flexibele organisatie(s) die geworteld zijn in de stad. Daarbij sluiten wij overigens niet uit dat de desbetreffende organisatie(s) nauwe samenwerking aangaan met andere in de regio aanwezige literaire organisaties. Den Haag kent wat dat betreft evenals Rotterdam enkele gerenommeerde (inter-)nationale festivals en organisatoren van literaire activiteiten.

Voor zelfstandige literaire tijdschriften zien wij in de komende jaren in Rotterdam geen vanzelfsprekende plaats in het Cultuurplan. Voor hen houden wij een budget in stand voor project- en jaarsubsidies.

3.7. Podiumkunsten en podia

Het huidige Rotterdamse bestel van podiumkunsten kent een grote mate van diversiteit. Dat geldt voor alle terreinen: muziek, muziektheater, theater, dans en opera. Bovendien zijn binnen deze categorieën vrijwel alle vormen vertegenwoordigd en is op bijna alle terreinen een volledige keten aanwezig van talentontwikkeling tot en met productie en presentatie. Wij prijzen ons gelukkig met deze diversiteit. Tegelijkertijd constateren wij dat het huidige bestel nog onvoldoende ruimte en flexibiliteit biedt om nieuwe ontwikkelingen, waaronder structurele aandacht voor talentontwikkeling, ten volle tot hun recht te laten komen. Wij willen in de komende jaren komen tot een theaterbestel dat zodanig georganiseerd is dat er sterkere ketens ontstaan van talentontwikkeling, productiemogelijkheden en bemensing; ketens die optimaal ruimte bieden aan nieuwe en jonge makers, in welke van de podiumdisciplines dan ook. Ruimte voor een nieuwe generatie makers voor een nieuwe generatie publiek.

3.7.1 Dans

Rotterdam heeft op dit moment drie dansgezelschappen voor de grote zaal: Scapino Ballet Rotterdam, Conny Janssen danst en Dance Works. De voorstellen van het kabinet voor de infrastructuur voor de dans hebben mogelijk gevolgen voor dit spectrum. Omdat het Rijk de komende jaren nog maar vier landelijke gezelschappen zal subsidiëren, is het onzeker of een van de Rotterdamse dansgezelschappen van het Rijk subsidie zal ontvangen. Wij zouden het betreuren, indien Rotterdam zijn positie op het gebied van dans op de grote podia zou verliezen. De aanwezigheid van grootschalige dans in samenhang met de aanwezigheid van kleine dansinitiatieven en -projecten leidt tot dynamiek en diversiteit. Wij bepleiten bij het Rijk dan ook dat een van de vier landelijke gezelschappen de komende jaren in Rotterdam gevestigd blijft. Wel achten wij het mede in dat licht wenselijk en noodzakelijk het aantal gezelschappen terug te brengen tot één stadsgezelschap dat nationaal en internationaal onderscheidend is, dat aandacht en ruimte geeft aan jonge makers en dansers, dat bijdraagt aan de doorstroming en talentontwikkeling van studenten van in het bijzonder Codarts en dat zich niet alleen richt op de grote zaal maar ook op kleinschalige en werkplaatsproducties. Een gezelschap dat flexibel georganiseerd is, geworteld in de stad en dat met zijn gezicht naar de Rotterdamse samenleving staat.

Voor zijn aanbod moet dit gezelschap in de eerste plaats gebruik kunnen maken van de grote en kleine zaal van de Rotterdamse Schouwburg, het stadstheater van Rotterdam waar ook de theatergezelschappen hun primaire presentatieplek hebben. Daarnaast verwachten wij dat het gezelschap zal optreden als ambassadeur van de stad in binnen- en buitenland en sluiten wij locatievoorstellingen en presentaties in de wijken uiteraard niet uit.

Van de Rotterdamse Schouwburg verwachten wij een open en gastvrije houding ten opzichte van het nieuwe stadsdanzgezelschap.

Naast de grotere gezelschappen kent de Rotterdamse danssector een grote diversiteit aan kleinere en grotere groepen die zich op productiebasis verenigen rond een choreograaf. Voor hen houden wij een budget in stand van project- en jaarsubsidies.

3.7.2 *Jeugdtheater en –dans*

Mede door de komst van Theatergroep Max. in 2010 heeft Rotterdam een rijk landschap van jeugdtheater en –dans. Als we alleen naar de podiumgezelschappen voor kinderen en jongeren kijken zien we behalve Max. ook nog theatergroep Siberia en dansgezelschap De Meekers. Maar als we de kring verruimen kunnen bijvoorbeeld ook Hofplein Rotterdam, Young Stage en al diegenen die incidenteel jeugd- en jongerenvoorstellingen maken worden meegerekend. Hoewel wij ons verheugen over dit grote Rotterdamse aanbod aan jeugd- en jongerentheater, is de vraag gerechtvaardigd of de spelers in dit veld alle sterk genoeg zijn om als zelfstandig ondernemer te kunnen voortbestaan én of er aan de ene kant geen overlap en aan de andere kant lacunes in dat aanbod zitten. Wij vinden de tijd rijp om te bezien of het mogelijk is vanuit dit tamelijk versnipperde aanbod te komen tot een structuur die sterker is dan nu en bovendien een evenwichtig, specifiek bij Rotterdam passend aanbod kan produceren. Wij streven ernaar voor de komende cultuurplanperiode te komen tot één centrum voor jeugd- en jongerentheater waarin de Rotterdamse gezelschappen voor jeugdtheater en -dans verenigd zijn.

Met de ingebruikneming van De Gouvernestraat als productie- en presentatieruimte voor theater en dans menen wij dat er een unieke kans ligt om van dat pand het door ons beoogde centrum voor jeugd- en jongerentheater te maken, een plaats waar kinderen en jongeren theater en dans kunnen beleven dat past bij hun leeftijd en belangstelling. Theater en dans zijn wat ons betreft daarin de belangrijkste disciplines, maar hoeven niet de enige theatrale uitingsvormen te zijn. Mime, muziektheater, circus en podiumactiviteiten waarin nieuwe media centraal staan, behoren tot de mogelijkheden in combinatie met de meer traditionele theatervormen.

De Gouvernestraat moet in onze ogen ook het centrum worden waar talentvolle jongeren ervaren theatermakers, choreografen, schrijvers van theaterteksten en regisseurs kunnen ontmoeten en met hen kunnen samenwerken. Nauwe contacten van de Gouvernestraatorganisatie met de kunstvakopleidingen op mbo- en hbo-niveau én de huidige aanbieders van binnen- en buitenschoolse theatereducatie vinden wij daarbij een voorwaarde.

Door deze keuze kan Rotterdam zich de komende jaren profileren als stad voor jeugdtheater en –dans. In tegenstelling tot het kabinet kiezen wij ervoor jeugdtheater niet onder te brengen bij de

productievoorziening voor theater²⁵ maar een sterke, op zichzelf staande voorziening te realiseren waar productie, presentatie en talentontwikkeling op het gebied van jeugdtheater en –dans zich op hun eigen wijze en voor hun eigen, specifieke doelgroep kunnen ontplooiën.

3.7.3 Muziek

3.7.3.1 Popmuziek

De popsector heeft de afgelopen tijd in Rotterdam volop in de schijnwerpers gestaan. Het ontbreken van een door de gemeente gesubsidieerd poppodium werd door velen als een gemis gezien. Wegens gebrek aan investeringsmiddelen zullen wij aan deze wens ook in de komende jaren geen gevolg kunnen geven.

De leemte die daardoor in het muziekaanbod in de stad dreigt te ontstaan, willen wij echter wel mee trachten op te vullen. Wij zullen in de eerste plaats programmering mogelijk maken door het beschikbaar stellen van projectsubsidies aan enkele partijen die kunnen voorzien in groot niet-commercieel aanbod en kleinere experimentele concerten, festivals en overige activiteiten. Het behoud van diversiteit in omvang en profiel van de in de stad nog aanwezige poppodia heeft daarbij onze aandacht. Tevens zullen wij in samenwerking met de Zuid-Hollandse Popunie kleinschalige oefen- en presentatieplekken mogelijk maken voor de lokale popscene. En ten slotte zullen wij binnen de budgetten voor project- en jaarsubsidies eveneens in samenwerking met de Zuid-Hollandse Popunie budget vrijmaken voor snel te verkrijgen, minieme bijdragen, die het pas beginnende, niet-commerciële bands mogelijk maken zich te presenteren aan hun publiek (zogenaamde hit-and-run subsidies).

3.7.3.2 Klassieke muziek

Rotterdam beschikt met het Rotterdams Philharmonisch Orkest over een orkest voor symfonische muziek dat nationaal en internationaal onderscheidend is én tegelijkertijd stevig geworteld in de stad. Die positie behoudt het RPhO ook de komende jaren wat ons betreft, te meer daar het kabinet in zijn nota 'Meer dan kwaliteit: een nieuwe visie op cultuurbeleid'²⁶ slechts ruimte biedt voor vier symfonieorkesten in de landelijke basisinfrastructuur waarvan één voor het verzorgingsgebied Rotterdam en Den Haag²⁷. Het ligt in de lijn der verwachting dat het RPhO voor dit verzorgingsgebied het primaat krijgt op het aanbieden van het grote klassieke symfonische repertoire.

Wij realiseren ons dat zich rond het Rotterdams Philharmonisch Orkest nog een veelheid aan kleinere orkesten en ensembles bevindt die in hun totaliteit samen met het RPhO zorgen voor een rijk en volledig aanbod aan klassieke muziek. Een deel daarvan is op dit moment opgenomen in het Cultuurplan 2009-2012. Vanuit de overtuiging dat een sterke culturele sector ook een flexibele, ondernemende sector dient te zijn, kiezen wij ervoor deze orkesten en ensembles in de komende jaren met projectsubsidies te ondersteunen.

²⁵ Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, *Meer dan kwaliteit: een nieuwe visie op cultuurbeleid*. Den Haag, juni 2011

²⁶ Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, *Meer dan kwaliteit: een nieuwe visie op cultuurbeleid*. Den Haag, juni 2011

²⁷ Bij de behandeling van de nota in de Tweede Kamer is een motie aangenomen die de regering verzoekt om onder andere voor de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag middelen beschikbaar te stellen voor de financiering van een tweede symfonieorkest. Onbekend is op het moment van schrijven van de Uitgangspuntennota voor het cultuurbeleid 2013-2016 hoe de regering bereid is de motie uit te voeren.

3.7.3.3 Jazz

Met de komst van het North Sea Jazz Festival en de activiteiten van Jazz International heeft de jazzsector in Rotterdam een overduidelijke impuls gekregen. Het podium in LantarenVenster biedt bovendien een plaats voor jazz die door veel Rotterdammers inmiddels is gevonden en omarmd. Wij willen ook de komende jaren inzetten op jazz als één van de door ons ondersteunde muzieksoorten. Wij doen dit door ondersteuning van één hoofdpodium voor jazz dat tevens de coördinerende functie krijgt voor het kleinschalige jazzaanbod in de stad. Die kleinschalige activiteiten kunnen vervolgens op zichzelf in aanmerking komen voor projectsubsidies, zo goed als ook de kleinere podia in de stad uiteraard een beroep kunnen doen op de subsidiemiddelen voor projecten.

3.7.3.4 Wereldmuziek

De functie 'wereldmuziek', die vooral een plaats heeft in concert- en congresgebouw de Doelen en op het podium Grounds van het World Music and Dance Centre, is een kleine maar groeiende sector. De twee belangrijkste podia kennen elk een eigen programmering en een eigen doelgroep. Wij streven naar instandhouding van de sector wereldmuziek vanuit de overtuiging dat in een pluriforme stad cultureel aanbod voor elk van de inwoners aanwezig en bereikbaar moet zijn. Om een betere zichtbaarheid van wereldmuziek in de stad te realiseren vragen wij de wereldmuziekpodia hun samenwerking te intensiveren, te komen tot gezamenlijke marketing en aansluiting te zoeken bij de kunstvakopleidingen.

Voor het aanbod van wereldmuziek buiten de hiervoor genoemde podia houden wij een budget in stand voor project- en jaarsubsidies.

3.7.4 Theater

De voorstellen van het kabinet voor de theaterinfrastructuur hebben grote consequenties voor Rotterdam. Volgens de plannen van het kabinet komt er een afgeslankte basisinfrastructuur waarin in de Randstad ruimte is voor twee 'grote' voorzieningen en een 'middelgrote'. Opdracht voor die voorzieningen is aanbod te genereren voor de grote en middelgrote podia van het land. Rotterdam zal naar verwachting één van die voorzieningen toebedeeld krijgen. Tegelijkertijd is er, door een grote bezuiniging op het Fonds voor de Podiumkunsten, minder subsidieruimte beschikbaar. Ook de productiehuisen, waar beginnend talent zich kan ontwikkelen, worden niet langer gesteund door het Rijk.

Wij kiezen desondanks voor een hoogwaardig en (inter-)nationaal onderscheidend theateraanbod. Een weliswaar kleiner aantal aanbieders kan naar onze mening in samenwerking en onder de paraplu van de Rotterdamse Schouwburg in de komende jaren zorg dragen voor een lokaal, nationaal en internationaal theateraanbod waarmee Rotterdam zich kan blijven onderscheiden in het land. Wij achten het wenselijk dat de bij deze visie en doelstellingen passende gezelschappen en makers in de stad een gezamenlijk plan ontwikkelen dat past bij de ambities van een jonge, dynamische stad, dat geworteld is in de stad, en dat ervoor kiest om nieuwe generaties publiek én talent centraal te stellen in een sterk en toonaangevend theaterhuis, dat zich onderscheidt van de zeven andere voorzieningen in het land.

Het spreekt in onze ogen voor zich dat het in te dienen plan er blijk van geeft dat het samenwerkingsverband met zijn gezicht naar de stad staat. Bij uitstek het theaterveld zal zich meer dan voorheen rekenschap moeten geven van het publiek in onze stad en onze beleidsuitgangspunten, zoals neergelegd in het collegewerkprogramma. Wij verwachten met name betrokkenheid bij het realiseren van de doelstellingen voor de levendige (binnen-)stad, talentontwikkeling en maatschappelijk ondernemerschap. Zichtbaarheid, ruimte voor talent en samenwerking (ook met partners op andere beleidsterreinen) zijn kernbegrippen die de theatersector wat ons betreft tot de hare dient te maken.

Voor die gezelschappen en theatermakers die als gevolg van onze beleidswijziging niet meer in aanmerking komen voor opnemingsplaatsen in het Cultuurplan 2013-2016 zal er komende jaren een budget gecreëerd worden voor project- en jaarsubsidies opdat zij alsnog in staat zijn producties te maken. Deze budgetten zijn echter incidenteel en niet bedoeld voor de bekostiging van de instandhouding of exploitatie van een gezelschap.

Opera maakt vanzelfsprekend ook de komende jaren onverkort deel uit van de programmering van de Rotterdamse theaters. Wij zien echter geen ruimte meer voor het zelf produceren van opera: het kabinet kiest nadrukkelijk voor één grootschalig operagezelschap en één operaproductiekern met een beperkte reistaak. De Tweede Kamer heeft daaraan in een motie weliswaar nog één regionaal operagezelschap toegevoegd maar geen van de door kabinet en Tweede Kamer beoogde voorzieningen heeft haar vestiging in Rotterdam. Ons ontbreken de middelen om zelfstandig een operavoorziening te creëren en in stand te houden.

3.7.5 *Urban Culture*

Urban Culture is geen discipline, zoals dans, theater of muziek. Het is een containerbegrip voor cultuur- en muziekstromingen die onder meer te maken hebben met hiphop, rap en urbanpop/R&B. Rotterdam heeft een grote 'urban-doelgroep'. Dat is mede de aanleiding geweest dat wij in de voormalige Maassilo het urban culture podium De Nieuwe Oogst hebben gerealiseerd. Het podium heeft tot doel jongeren met buitengewone talenten in een professionele omgeving te stimuleren, ontwikkelen en faciliteren op het gebied van grootstedelijke kunst en cultuur in de breedste zin van het woord. Het podium geeft deze jongeren de gelegenheid zich te presenteren aan het publiek, media en de (muziek)industrie in reguliere programma's, presentaties, exposities, competities, showcases en festivals. Op deze manier levert het podium een bijdrage aan de talentontwikkeling van jongeren uit de urban scene (die in een aantal gevallen leidt tot een zelfstandige beroepspraktijk) en voorziet het in aanbod voor de vele liefhebbers van urban culture in de stad.

Daarenboven beschikt Rotterdam over een aantal specifieke hiphop- en andere urbaninitiatieven als het HipHopHuis en Hiphop in je smoel.

Wij vinden de aanwezigheid van deze uitingen van urban culture in de stad van belang. Binnen het Cultuurplan en het budget voor project- en jaarsubsidies houden wij dan ook rekening met de ondersteuning van deze deelsector in het cultuurbeleid.

3.7.6 Podia

De podia voor theater en muziek zijn niet alleen de plaatsen waar Rotterdamse, nationale en internationale gezelschappen, orkesten, muziekensembles, individuele podiumkunstenaars enz. zich kunnen presenteren, het zijn ook elementen die bijdragen aan de grootstedelijke uitstraling, waaraan Rotterdam mede haar woon- en verblijfsaantrekkelijkheid ontleent. Wij verwachten van de Rotterdamse podia dat zij in de komende jaren een breed aanbod verzorgen, waarin in principe ieder Rotterdammer iets van zijn gading kan vinden. De Rotterdamse theaters en muziekpodia zijn er voor alle inwoners van Rotterdam. De programmering van deze podia dient in de eerste plaats uiteraard te bestaan uit de producties van elk van de door ons financieel ondersteunde theater- en dansgezelschappen, orkesten en ensembles. Daarbij gaat het wat ons betreft in ieder geval om het aanbod van de meerjarig gesubsidieerde producenten, maar ook voor het aanbod van de incidenteel op projectbasis gesubsidieerde producenten dienen de stedelijke podia in principe hun deuren open te zetten. De diversiteit aan podia in de stad maakt het in onze ogen ook mogelijk dat de pluriformiteit van het Rotterdamse aanbod zichtbaar wordt gemaakt. Wij stellen ons voor dat het Rotterdamse podiumbestel de komende jaren in ieder geval de volgende voorzieningen omvat:

- 1 stadstheater met een flexibele grote zaal, een kleine vlakkevloerzaal en een studio; dit theater biedt in de eerste plaats een podium voor het stadstheater- en het stadsdansgezelschap en programmeert daarnaast ook het nationale en internationale aanbod;
- 1 kleiner theater met één of twee kleine vlakkevloerzalen voor veelal Rotterdams theater- en dansaanbod;
- 1 theater met een flexibele zaal en een vlakkevloerzaal voor talentontwikkeling in brede zin en voor breed, laagdrempelig theater als onderdeel van Hart van Zuid;
- 1 grote zaal voor amusements theater, muziektheater, musicals en cabaret;
- 1 concertgebouw met een grote en een kleine zaal voor (klassieke) muziek, wereldmuziek en programmering van lokaal, nationaal en internationaal muziekaanbod; het concertgebouw biedt in de eerste plaats het podium voor het Rotterdams Philharmonisch Orkest, maar gaat daarnaast ook nadrukkelijk verbindingen aan met de muziekvakopleidingen in de stad.

3.8. Talentontwikkeling

Talentontwikkeling is, zoals hiervoor aangegeven, een van de speerpunten in ons collegewerkprogramma²⁸. In de eerste plaats gaat het daarbij om het creëren van de basisvoorwaarden die ieder kind en iedere jongere nodig heeft voor het realiseren van een zelfstandig bestaan: regulier onderwijs dat leidt tot betere leerprestaties en minder voortijdig schooluitval. Maar het gaat ook om het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden voor specifiek talent, de ontwikkeling van vakmanschap, ook op het gebied van kunst en cultuur. De complete keten van culturele talentontwikkeling is wat ons betreft dan ook onderwerp van beleid: cultuureducatie binnen het

---

²⁸ College van B en W, *Werken aan talent en ondernemen, Collegewerkprogramma Rotterdam 2010-2014*. Rotterdam, oktober 2010

curriculum van de school, buitenschoolse cultuureducatie, actieve beoefening van kunst en cultuur als vrijetijdsbesteding en scholing op het gebied van kunst en cultuur als opmaat naar de beroepsuitoefening. Wij zullen ze hierna alle vier kort belichten en onze visie geven op de mogelijke rol van de culturele organisaties binnen het Cultuurplan 2013-2016.

3.8

3.8.1 *Cultuureducatie als onderdeel van het curriculum van de school*

De rijksoverheid noemt cultuureducatie als een van de prioriteiten die voor het gehele cultuurbeleid van belang zijn. De rijksoverheid zal uitvoering geven aan een programma '*Cultuureducatie met kwaliteit*'. Elementen daarvan zijn:

- educatie wordt een criterium voor de basisinfrastructuur; instellingen moeten in hun aanvraag hun visie op cultuurbeleid geven, al worden daarvoor geen extra middelen vrijgemaakt;
- in vervolg op de middelen die beschikbaar waren voor provincies en gemeenten via het Fonds Cultuurparticipatie (€14 mln.) wordt €10 mln. vrijgemaakt voor cultuureducatieve programma's op lokaal niveau. Het Rijk zet daarbij nadrukkelijk in op kwaliteit van cultuureducatie met nadruk op (versterking en verankering in) het primair onderwijs en de beloning van ambitie bij provincie en gemeenten;
- de middelen voor de basisscholen (€10,90 per leerling) blijven in gelijke omvang beschikbaar via een zogenaamd "prestatieloket". De Cultuurkaart voor het voortgezet onderwijs wordt afgeschaft.

Verankering van cultuureducatie in het primair onderwijs staat ook in onze plannen voor de komende jaren centraal, dit overigens zonder de aandacht voor voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs uit het oog te verliezen. Onze inzet zal gericht zijn op het ontwikkelen van doorlopende leerlijnen, het ondersteunen van scholen bij de inbedding van cultuureducatie in het curriculum en het begeleiden van (aankomend) docenten opdat zij beter in staat zijn cultuureducatie zelf in hun onderwijs een plaats te geven. Wij sluiten hiermee aan bij de landelijke ontwikkelingen: ook het kabinet heeft aangekondigd onder de noemer '*Cultuureducatie met kwaliteit*' de komende jaren te zullen investeren in maatregelen om cultuureducatie in met name het primair onderwijs te verankeren: verbetering van het toezicht op het realiseren van de kerndoelen cultuureducatie door de scholen, ondersteuning van scholen en leerkrachten bij het geven van invulling aan de kerndoelen, monitoring van de besteding van de middelen voor cultuureducatie door scholen en een gezamenlijk cultuureducatieprogramma met provincies en gemeenten.

Onder andere met de programma's *Ieder kind een instrument* en *Denken, voelen, doen* hebben wij de eerste stappen op dit terrein in Rotterdam in de afgelopen jaren gezet. Wij zullen deze weg voortzetten. Van de culturele sector vragen wij een vraaggerichte houding, gericht op het aangaan van langdurige samenwerkingsrelaties met scholen. Wij verwachten in het kader van het maatschappelijk ondernemen van alle cultuurplaninstellingen de komende jaren een open houding ten aanzien van cultuureducatie binnen het basis- en voortgezet onderwijs.

Voor die scholen die dat willen, moet er ook in de komende jaren een vorm van standaardaanbod blijven. Mede in het licht van het Rotterdams Onderwijsbeleid 2011-2014, 'Beter Presteren', hopen wij echter dat de ontwikkeling die ons voor ogen staat, zal leiden tot een directe samenwerking en afstemming van vraag en aanbod door culturele organisaties enerzijds en scholen anderzijds en een stevige inbedding van cultuureducatie in het curriculum van de school opdat cultuureducatie ook werkelijk een bijdrage levert aan de leerprestaties van Rotterdamse kinderen en jongeren. Door de verdere versterking van het Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam als onafhankelijk adviseur, intermediair en ondersteuner van scholen en culturele organisaties op het gebied van cultuureducatie willen wij komen tot een sterkere structuur met een aanbod dat aansluit bij de vragen en behoeften van het onderwijs (en natuurlijk in de eerste plaats de ontwikkeling van kinderen en jongeren). Wij zijn er voorstander van dat het Kenniscentrum, dat op dit moment nog onderdeel uitmaakt van de Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam, zo spoedig mogelijk een zelfstandige organisatie wordt opdat het zijn rol als onafhankelijke speler in het cultuureducatieve veld kan optimaliseren.

3.8.2 Cultuureducatie buiten school

Voor hen die in de vrije tijd hun kunstzinnige en creatieve talenten willen ontwikkelen door middel van cursussen, workshops en dergelijke, biedt de markt een scala aan mogelijkheden. Tegelijkertijd is er ook een groot, door de overheid gesubsidieerd aanbod. Wij verwachten de komende jaren wat dat betreft meer marktdenken en ondernemerschap dan nu het geval is. Ons uitgangspunt voor het Cultuurplan 2013-2016 is dat cultuureducatie in de vrije tijd voor Rotterdammers boven de 18 jaar (en volwassenen van buiten Rotterdam) ten minste kostendekkend dient te zijn. Slechts aanbod voor kinderen en jongeren tot en met 18 jaar zullen wij in onze subsidieoverwegingen betrekken. Prijsdifferentiatie en instrumenten als de Rotterdampas kunnen de drempels voor minder draagkrachtigen verlagen. Kinderen en jongeren voor wie de tariefstelling ondanks subsidie een probleem blijft, kunnen een beroep doen op het Jeugdcultuurfonds.

In het kader van de samenwerking met Den Haag in een te vormen Metropoolregio zullen wij in het bijzonder aan de Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam de aanbeveling uit het onderzoek van LAGroup²⁹ voorleggen om de mogelijkheden te onderzoeken voor samenwerking op het gebied van binnen- en buitenschoolse cultuureducatie.

3.8.3 Actieve kunstbeoefening in de vrije tijd

Naast cultuureducatie buiten school onderscheiden wij de actieve kunstbeoefening in de vrije tijd. Het verschil tussen beide is gelegen in de aard van de vrijetijdsbesteding: is cultuureducatie buiten school in de eerste plaats bedoeld om kennis en vaardigheden in een gestructureerde omgeving te ontwikkelen, bij actieve kunstbeoefening in de vrije tijd staat niet het proces van kennisoverdracht centraal maar de bezigheid zelf, veelal in sociaal verband.

Maar wat beleidsmatig voor cultuureducatie buiten school geldt, geldt wat ons betreft ook voor actieve kunst- en cultuurbeoefening in de vrije tijd. Die organisaties die op dit moment nog een meerjarig

---

²⁹ LAGroup Leisure & Arts Consulting, *Scenario's voor culturele metropoolvorming*. Den Haag/Rotterdam, juli 2011

subsidie uit het Cultuurplan voor actieve kunstbeoefening in de vrije tijd ontvangen, zullen zich meer moeten gaan verhouden tot de markt en ander inkomstenbronnen moeten zoeken voor hun exploitatie: deze zullen wij niet langer financieel ondersteunen. Dit laat overigens onverlet dat zij een beroep kunnen blijven doen op subsidies voor projecten en dat hun activiteiten voor kinderen en jongeren tot en met 18 jaar wel voor meerjarige subsidie in aanmerking blijven komen. Maar ook voor dat deel van hun activiteiten verwachten wij meer marktdenken en ondernemerschap dan tot nu toe. Vooral jonge vrijetijdskunstenaars geven te kennen moeilijk aan plekken te kunnen komen voor repeteren en presenteren. De vraag naar oefenruimten en podia is groot. Wij zullen Stadsontwikkeling Rotterdam en Stichting Kunstaccommodatie Rotterdam vragen te onderzoeken op welke manier deze initiatieven beter ondersteund kunnen worden, waarbij overigens ook hier ondernemerschap van de initiatiefnemers zelf voorop staat.

3.8.4 Kunstvakonderwijs

Aan het eind van de talentontwikkelingsketen bevindt zich het kunstvakonderwijs. Hoewel wij formeel geen zeggenschap hebben over het HBO-kunstvakonderwijs (het behoort tot het domein van de rijksoverheid), willen wij daar toch een enkele opmerking aan wijden in onze uitgangspunten voor het cultuurbeleid. In de eerste plaats omdat dit type onderwijs een belangrijk element is in de culturele talentontwikkelingsketen, in de tweede plaats omdat de aanwezigheid van deze opleidingen bijdraagt aan onze wens meer studenten en creatieven naar de stad te trekken en voor de stad te behouden. In zijn advies *'Focus op toptalent'*, dat de HBO-raad in juli 2011 heeft aangeboden aan de staatssecretaris voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, stelt de raad dat minder kunstenaars, maar meer toptalent moet worden opgeleid opdat een betere aansluiting bij de arbeidsmarkt wordt gerealiseerd. Wij kunnen ons daarin vinden, maar voegen daar enkele aspecten aan toe waarvoor wij aandacht vragen aan zowel de Rotterdamse culturele organisaties als de kunstvakopleidingen in de stad:

- zorg voor een vroegtijdige scouting van talent en een doeltreffende doorgeleiding naar het kunstvakonderwijs via binnen- en buitenschoolse cultuureducatie van hoge kwaliteit;
- bied ontwikkelingsmogelijkheden aan vrijetijdskunstenaars met professionele ambitie; masterclasses, concoursen, open podia, repetitie- en presentatieplekken alsmede samenwerking met het beroepsveld kunnen voor hen de opstap creëren naar een professionele carrière;
- geef jonge beroepskunstenaars de mogelijkheid hun beroepsperspectief te vergroten, bijvoorbeeld door het aanbieden van stageplaatsen en het creëren van laboratoriumfuncties;
- bied na- en bijscholingscursussen en postacademisch onderwijs opdat kunstenaars zich verder kunnen bekwamen in hun beroepspraktijk; wij denken daarbij vooral ook aan cursussen gericht op het vergroten van ondernemerschapsvaardigheden;
- faciliteer waar mogelijk de vraag naar woon- en werkruimte voor jonge creatieven die afkomstig zijn van de Rotterdamse kunstvakopleidingen.

'Ruimte bieden aan (top)talent' is voor dit onderdeel van het cultuurbeleid wat ons betreft het adagium.

Een ontwikkeling ten slotte die wij toejuichen is de samenwerking die ontstaat tussen de HBO-kunstvakopleidingen in Rotterdam en Den Haag. Medio 2011 hebben de drie vakopleidingen een convenant getekend dat gericht is op samenwerking en samenvoeging van onderdelen van opleidingen. Een efficiëntieslag die aansluit bij de metropoolontwikkelingen en de behoefte te komen tot een fijnmaziger selectie van studenten en aanbod aan kunstvakopleidingen.

3.9. Festivals, debat en intermediaire functies

3

3.9

3.9.1 *Festivals*

Rotterdam is dé evenementenstad van Nederland. Dat is niet toevallig ontstaan, maar het resultaat van een consistent gemeentelijk beleid. Met onze evenementen bereiken we vrijwel de gehele Rotterdamse bevolking en telkens weer blijkt dat de Rotterdammers trots zijn op 'hun' evenementen. Met de festivals vieren we ook onze Rotterdamse identiteit.

Dit schreven wij in onze nota 'Dieper in de stad, verder in de wereld; aanscherping van het evenementenbeleid' in 2010. De nota creëert de voorwaarden om het festival- en evenementenbeleid nog scherper in te zetten opdat Rotterdam zich kan handhaven als onderscheidende en succesvolle festivalstad.

In 2010 bezochten meer dan 1,5 miljoen bezoekers de culturele festivals in onze stad. Het uitgangspunt van ons festivalbeleid blijft ook voor de komende jaren een sterke verbondenheid met de stad en haar inwoners, waarbij de betekenis en het rendement voor de stad en bezoekers prevaleren boven het aantal festivals. Randprogrammering en zichtbaarheid van de binnenfestivals op diverse plekken in het centrum van de stad, zoals bij het International Film Festival Rotterdam en het Rotterdam Gergiev Festival, vinden wij daarbij van groot belang.

Wij realiseren ons dat het klimaat op dit moment niet gunstig is voor de Rotterdamse festivals, met name niet voor de buitenfestivals. Doorbelasting van kosten en aangescherpte eisen op het gebied van veiligheid leidt bij een aantal organisatoren tot financiële knelpunten. Wij kunnen deze financiële problemen niet oplossen. Tegelijkertijd delen wij de zorg van de organisatoren en zullen wij zoeken naar mogelijkheden hen te ondersteunen bij het vinden van oplossingen voor de problematiek.

3.9.2 *Debat*

Tot de verworvenheden van de democratische cultuur behoort het debat. Dialoog en debat zijn de functies die ons laten reflecteren op onze eigen opvattingen en op die van anderen. Het zijn de instrumenten die onze culturele ontwikkeling verder kunnen brengen, die bijdragen aan een samenleving met begrip voor anderen en respect voor elkaar. Een stad die vrijheid en verantwoordelijkheidsgevoel hoog in het vaandel heeft staan, kan niet zonder een plaats voor debat. Op dit moment beschikt Rotterdam over twee van die plaatsen, De Unie en Arminius. Die dubbeling van functies is naar onze mening niet efficiënt en niet effectief. Het ligt dan ook in ons voornemen om

in de periode 2013-2016 nog slechts één organisatie te subsidiëren die het culturele, sociale en maatschappelijke debat faciliteert.

3.9.3 *Intermediaire organisaties*

De belangrijkste intermediaire organisaties voor kunst en cultuur die Rotterdam op dit moment heeft zijn de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, de stichting SBAW/Cultuurscouts, de Stichting Kunstaccommodatie Rotterdam en de stichting Rotterdam Festivals.

De Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur is het belangrijkste adviesorgaan van het college op het terrein van kunst en cultuur. De raad brengt gevraagd en ongevraagd adviezen uit over diverse facetten van het gemeentelijke cultuurbeleid. De raad zal ons ook adviseren over de cultuurplanaanvragen 2013-2016. Tegelijkertijd zal ook de RRKC in de komende jaren ranker en slanker moeten worden; in een tijd waarin wij van alle culturele organisaties een bijdrage in de taakstellingen vragen, zullen wij dat ook vragen van de RRKC. In ons verdelingsvoorstel voor het Cultuurplan 2013-2016 zullen wij aangeven op welke wijze wij daaraan uitvoering zullen geven.

De Cultuurscouts hebben zich in de afgelopen jaren een stevige positie verworven op deelgemeentelijk niveau. Rotterdam vervult op dit terrein bovendien een voortrekkersrol voor andere gemeenten in het land. Hoewel cultuur in de wijken en cultuurparticipatie geen speerpunten meer zijn in ons cultuurbeleid, erkennen wij de betekenis die de cultuurscouts hebben voor het culturele leven op het niveau van de deelgemeenten. Wij zullen onderzoeken op welke wijze de effecten van de aanwezigheid van de cultuurscouts op deelgemeentelijk niveau ook in de komende cultuurplanperiode behouden kunnen blijven.

De Stichting Kunstaccommodatie Rotterdam vervult als intermediair op het gebied van huisvesting een functie voor in het bijzonder individuele kunstenaars, kunstenaarscollectieven en kleine podiumgezelschappen. Wij handhaven deze functie ook in de komende cultuurplanperiode. Wel vragen wij van de SKAR in de komende jaren het eigen ondernemerschap te vergroten en in samenhang daarmee ook te streven naar versterking van de functie die de stichting ook nu al voor creatieve ondernemers vervult, de doelgroep die wij van belang achten voor de vergroting van de aantrekkelijkheid van de stad.

De Stichting Rotterdam Festivals ten slotte heeft naast haar taken op het gebied van het evenementenbeleid ook een functie op het terrein van de collectieve culturele marketing en publieksonderzoek. De prioriteit voor de stichting ligt wat ons betreft de komende jaren echter bij de festivals en evenementen. Publieksonderzoek vinden wij niet langer een kerntaak voor de stichting maar behorend tot de verantwoordelijkheden van elk van de culturele organisaties. Wel vragen wij van de stichting de komende jaren aandacht te blijven geven aan collectieve marketing, zo mogelijk in samenwerking met haar collega-instelling in Den Haag, en waar daarvoor nog ruimte is aan de verzameling en verspreiding van de resultaten van publieksonderzoek door de culturele organisaties.

4. Het Cultuurplan 2013-2016

4.1. Algemeen

De cultuurplansystematiek is een inmiddels door Rijk, gemeenten en provincies breed gedragen instrument om eens per vier jaar een integrale afweging te kunnen maken van alle structurele en meerjarige subsidies op Rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. De systematiek heeft als voordeel dat gesubsidieerde culturele organisaties ongehinderd door jaarlijkse subsidieronden vier jaar lang kunnen werken, waarna de balans wordt opgemaakt en opnieuw prioriteiten en posterioriteiten kunnen worden bepaald op basis van een breed debat over kunst en cultuur in ons land: gevestigde belangen moeten zich meten met nieuwe ontwikkelingen, ruimte kan worden gemaakt voor vernieuwing.

Dit voordeel, zo is de algemene opvatting in de diverse overheden in het land, weegt op tegen het nadeel van vastliggende budgetten die het ingewikkeld maken om tussentijds ingrijpende koerswijzigingen in te zetten en een noodgedwongen lange doorlooptijd in het besluitvormingsproces. De aanwezigheid van project- en jaarsubsidies maakt het bovendien voor hen die niet in de basisinfrastructuur van het Cultuurplan werden opgenomen en voor nieuwkomers in het culturele veld, mogelijk om ook daarbuiten financiële ondersteuning te verwerven.

Wij zullen voor de komende vier jaar opnieuw vasthouden aan de systematiek die ook door de andere overheden wordt gehanteerd. Daarbij kiezen wij er overigens voor – mede als gevolg van de noodzaak ingrijpend te bezuinigen – enige verschuiving aan te brengen van structurele budgetten naar culturele initiatieven op projectbasis.

Hoewel wij op voorhand in deze uitgangspuntennota kaders aangeven waarbinnen wij Cultuurplanaanvragen zowel inhoudelijk als budgettair zullen beoordelen, zijn wij ons ervan bewust dat met name de financiële kaders niet al te rigide kunnen worden opgevat. Afhankelijk van de ingediende plannen en de beoordeling daarvan, moet het mogelijk blijven binnen de totale budgettaire ruimte voor het cultuurbeleid tussen de verschillende functies te schuiven om een optimaal Cultuurplan te realiseren.

4.2. Het subsidiehuis

Het stelsel van cultuursubsidies van de gemeente Rotterdam is te omschrijven als een subsidiehuis: met het cultuurbeleid als fundering wordt een bouwwerk opgezet dat een aantal kamers kent rond structurele en incidentele subsidies. Met ingang van het cultuurplan 2013 – 2016 wordt de inrichting van het subsidiehuis aangepast aan de eisen van de tijd en aan onze herziene uitgangspunten voor het subsidiestelsel.

Zoals hiervoor aangegeven zal het aantal organisaties in het nieuwe Cultuurplan aanmerkelijk kleiner zijn dan thans het geval is. Organisaties die geen meerjarige structurele subsidie in het kader van het Cultuurplan meer ontvangen, zullen wel de mogelijkheid hebben aanvragen in te dienen voor bijdragen uit de incidentele budgetten voor project- en jaarsubsidies.

Door middelen te verschuiven van structurele budgetten naar budgetten voor incidentele projectondersteuning kan aan de te verwachten toenemende druk op het incidentele budget tegemoet

worden gekomen. Bovendien wordt het daardoor mogelijk flexibeler te opereren en sneller in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. In de derde plaats kan hierdoor voorkomen worden dat de vermindering van het aantal structureel gesubsidieerde culturele organisaties ook direct ten koste gaat van het culturele aanbod: organisaties die geen meerjarige subsidie meer ontvangen, kunnen regelmatig een beroep doen op budgetten voor projectsubsidies en fondsen om alsnog hun activiteiten te continueren.

Het is onze overtuiging dat de culturele sector door deze verschuiving van middelen binnen de grenzen van wat de komende jaren budgettair mogelijk is effectief kan blijven functioneren, dat wil zeggen zonder dat daardoor aan kwaliteit wordt ingeboet en zoveel mogelijk met behoud van de huidige publieksomvang.

Uiteraard kan hiermee niet alle pijn worden opgevangen. Maar hierdoor kan wel, ondanks de onontkoombare krimp van het totale cultuurbudget, het programma-aanbod in de stad toch zoveel mogelijk op peil blijven.

Waar het gaat om de meerjarige subsidies in het kader van het Cultuurplan is evident dat de inzet daarvan direct gekoppeld is aan onze algemene beleidsdoelstellingen en speerpunten (ondernemerschap, talentontwikkeling en levendige (binnen)stad). Diezelfde koppeling willen wij ook nadrukkelijker leggen waar het gaat om de incidentele subsidies. Ook deze zullen beter worden gepositioneerd als instrument voor onze algemene en cultuurspecifieke beleidsdoelstellingen. Zij zullen beter worden verankerd in het cultuurbeleid van de gemeente.

Dit leidt ertoe dat wij voor de incidentele subsidieverstrekking met ingang van 2013 een nieuwe clustering van disciplines zullen doorvoeren, die beter aansluit bij de hedendaagse praktijk van subsidieaanvragen en subsidieverlening en bij de uitgangspunten van het cultuurbeleid.

Op dit moment kent het subsidiehuis een tussenvorm tussen structurele en incidentele subsidies, de zogeheten jaarsubsidies. Mede gelet op de vereenvoudiging die wij in het nieuwe subsidiehuis willen realiseren, lijkt deze aparte vorm van subsidiëring niet langer een meerwaarde op te leveren, noch voor de aanvragers, noch voor de gemeente. In het nieuwe subsidiehuis komt deze aparte categorie dan ook te vervallen.

Wel introduceren wij een nieuwe vorm van jaarsubsidies, zoals wij die al kennen voor pop- en jazzpodia en voor kunstenaarsinitiatieven.

4.3. De verdere procedure

Om in aanmerking te komen voor een subsidie in het kader van het Cultuurplan 2013-2016 kunnen culturele organisaties die in Rotterdam actief zijn tot uiterlijk 16 december 2011 een subsidieaanvraag indienen. De aanvragen moeten voldoen aan een aantal eisen die zijn vastgelegd in een bij deze nota gevoegd document *'Inrichtingseisen subsidieaanvragen Cultuurplan 2013-2016'*.

Aanvragen worden vervolgens voor een inhoudelijke beoordeling voorgelegd aan de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur en voor een bedrijfsmatige toets aan de dienst Kunst en Cultuur. In het

najaar van 2012 zullen wij ons verdelingsvoorstel voor het Cultuurplan 2013-2016 presenteren, waarna besluitvorming over het Cultuurplan door de gemeenteraad plaatsheeft.

In het najaar van 2012 zullen wij bovendien een besluit nemen over de subsidieregels voor incidentele subsidies voor kunst en cultuur.

BIJLAGE

Samenvatting bezuinigingsvoorstellen Rijk en gevolgen voor Rotterdamse culturele organisaties

Het kabinet heeft voor de periode 2013-2016 omvangrijke bezuinigingen aangekondigd op de cultuurbegroting. De voorgenomen rijksbezuiniging van € 200 miljoen wordt deels bereikt via een generieke korting van 5% op alle sectorbudgetten. In zijn nota *Meer dan kwaliteit: een nieuwe visie op cultuurbeleid* van 10 juni 2011 geeft het kabinet aan hoe de overige bezuinigingen (€ 125 mln.) worden ingevuld. Voor Rotterdam betekent dat - voor zover nu al concreet is te overzien - het onderstaande.

Van de 22 Rotterdamse instellingen in de basisinfrastructuur (BIS) verdwijnen er 11, voor een budget van € 5,8 mln (op een totaal van € 26,3 mln). De overblijvende BIS instellingen moeten rekening houden met een taakstelling van 5%. Gezamenlijk telt dit op tot een korting van nog eens € 1 mln. Samengevoegd is dit een bezuiniging van 26% ten opzichte van het bedrag dat nu door de rijksoverheid aan de Rotterdamse instellingen in de BIS wordt uitgegeven; het gemiddelde in de landelijke bezuinigingen.

Daar staat tegenover dat in de sectoren architectuur, vormgeving en e-cultuur per saldo naar verwachting een toename van middelen in Rotterdam zal plaatsvinden. Het kabinet heeft creatieve industrie tot een van de topgebieden voor het economisch beleid aangewezen en kiest ervoor om het Stimuleringsfonds voor Architectuur om te vormen tot een Fonds voor de Creatieve Industrie. Het budget hiervoor, dat toeneemt van € 2,2 tot 11,4 miljoen wordt opgebouwd uit een overheveling vanuit andere BIS-instellingen, zoals de middelen voor bouwkunst en vormgeving bij het Fonds voor Beeldende Kunst, Vormgeving en Bouwkunst (BKVB) en de Mondriaan Stichting en de middelen van overige instellingen voor nieuwe media, architectuur en vormgeving. Het Nederlands Architectuurinstituut wordt omgevormd tot een Instituut voor Creatieve Industrie en wordt gevraagd te fuseren met het Premisela Instituut en Virtueel Platform. Het nieuwe instituut voor Creatieve Industrie ontvangt vervolgens een totaalbudget van € 7,8 miljoen (tegenover € 5 miljoen nu).

Het Nederlands Fonds voor de Podiumkunsten (NFPK) en het Fonds voor Cultuurparticipatie zullen geen vierjarige subsidies meer verstrekken. Dit treft 16 Rotterdamse instellingen voor een totaal budget van € 5,2 miljoen. Naar verwachting komt in ieder geval een deel van deze instellingen in aanmerking voor nieuwe subsidies bij het gefuseerde fonds NFPK/Fonds voor Cultuurparticipatie. De totale budgetten van de beide fondsen worden verminderd. Het budget voor subsidies van het Fonds Podiumkunsten wordt ca. 20 % lager dan nu.

Ook op het Fonds voor Beeldende Kunsten (fusie Mondriaaninstichting en Fonds Beeldende Kunst, Vormgeving en Bouwkunst voor wat betreft het onderdeel beeldende kunst) en het Fonds voor Cultuurparticipatie wordt bezuinigd met 35% resp. 26%. De druk op de fondsen zal naar verwachting hoger worden vanwege de bezuinigingen op de BIS: een groter aantal kunstmakers zal gebruik willen maken van incidentele projectsubsidies.

Instellingen in de BIS daarentegen mogen geen aanvullende subsidie meer aanvragen bij de landelijke fondsen, maar worden gefinancierd door of de BIS of een fonds.

RUIMTELIJKE VORMGEVING Instelling	Subsidie				Opmerkingen
	OCW (BIS)	Fonds	Cultuurplan R'dam 2010	Nieuw OCW (BIS)	
Int. Architectuur Biënnale Rotterdam	923.183		356.000	0	OCW brengt functie onder bij NAI
Stimuleringsfonds Architectuur	2.105.347			11.400.000	Wordt sectorfonds creatieve industrie
Archiprix	77.244			0	Geen BIS-functie meer, kaan aanvraag doen bij fonds
Europan Nederland	222.221			0	Geen BIS-functie meer, kaan aanvraag doen bij fonds
Berlage Instituut	1.096.437			0	Geen BIS-functie meer, kaan aanvraag doen bij fonds
Nederlands Architectuurinstituut	5.035.856			7.810.000	Wordt sectorinstituut creatieve industrie (fusie NAI, Premsele Instituut en Virtueel Platform)
V2_ Instituut voor instabiele media	1.097.487		294.500	0	Geen BIS-functie meer, kaan aanvraag doen bij fonds
WORM	319.675		412.000	0	Geen BIS-functie meer, kan aanvraag doen bij fonds
Architectuur Instituut Rotterdam			415.000		
Designplatform Rotterdam			66.000		
Designprijs Rotterdam			50.000		
Vivid Vormgeving			40.500		
TOTAAL	10.877.450		1.884.000	19.210.000	

BEELDENDE KUNST Instelling	Subsidie				Opmerkingen
	OCW (BIS)	Fonds	Cultuurplan R'dam 2010	Nieuw OCW (BIS)	
Centrum Beeldende Kunst*			1.836.500		
Kunsthall Rotterdam			1.844.000		
MAMA, Showroom for media and moving art	213.117		129.000	Nog niet bekend	Landelijk 2,4 milj. beschikbaar voor 6 presentatieinstellingen , waarvan max. 1 in R'dam
Witte de With *	528.442		421.500	Nog niet bekend	Landelijk 2,4 milj. beschikbaar voor 6 presentatieinstellingen , waarvan max. 1 in R'dam
Nederlands Fotomuseum *	1.408.589		822.500	Nog niet bekend	
Museum Boijmans Van Beuningen *			9.860.500		
Chabot Museum			83.000		
TOTAAL	2.150.148		14.997.000		

De volgende instellingen ontvangen bovendien een bijdrage uit de BKV-regeling van het Rijk (bedragen 2010): Centrum Beeldende Kunst (€ 1.297.000,-), Witte de With (€ 286.500,-), Fotomuseum (€ 108.000,-) en Museum Boijmans Van Beuningen (€ 155.500,-), SKVR (€ 73.000,-).

ERFGOED EN MUSEA Instelling	Subsidie				Opmerkingen
	OCW (BIS)	Fonds	Cultuurplan R'dam 2010	Nieuw OCW (BIS)	
Havenmuseum			1.458.000		
Museum Rotterdam			5.522.000		
Maritiem Museum Rotterdam			4.767.500		
Natuurhistorisch Museum Rotterdam			768.500		
OorlogsVerzetsMuseum Rotterdam			306.000		
Wereldmuseum Rotterdam			5.144.000		
TOTAAL			17.966.000		

FILM Instelling	Subsidie				Opmerkingen
	OCW (BIS)	Fonds	Cultuurplan R'dam 2010	Nieuw OCW (BIS)	
Film in de buurt (voorheen Arab Film Fest.)			58.500		
International Film Festival Rotterdam	1.273.014		1.240.000	Nog niet bekend	Landelijk 2,42 milj. beschikbaar voor drie filmfestivals
LantarenVenster*			1.898.000		
TOTAAL	1.273.014		3.009.000		

*) LantarenVenster heeft ook een podiumfunctie voor muziek.

LETTEREN Instelling	Subsidie				Opmerkingen
	OCW (BIS)	Fonds	Cultuurplan R'dam 2010	Nieuw OCW (BIS)	
Autoped	101.918		67.500	0	Geen BIS-functie meer, kan aanvraag doen bij fonds
Lezersfeest Rotterdam			65.000		
Passionate Bulkboek	407.549		186.500	0	Geen BIS-functie meer, kan aanvraag doen bij fonds
Poetry International	504.500		254.000	0	Geen BIS-functie meer, kan aanvraag doen bij fonds
Rotown Magic			51.000		
Tortuca			16.500		
TOTAAL	912.049		640.500		

DANS Instelling	Subsidie			Nieuw OCW (BIS)	Opmerkingen
	OCW (BIS)	Fonds	Cultuurplan R'dam 2010		
Conny Janssen Danst		669.000	257.500		
Dance Works Rotterdam			610.000		
Dansateliers	428.122		313.000	0	Geen BIS-functie meer, kan geen aanvraag doen bij fonds
Rogie C.S.			40.500		
Scapino Ballet Rotterdam	2.752.810		1.028.500	Nog niet bekend	Landelijk 16,25 milj. beschikbaar voor 4 dansgezelschappen
TOTAAL	2.752.810	669.000	2.249.500		

JEUGDTHEATER EN -DANS Instelling	Subsidie			Nieuw OCW (BIS)	Opmerkingen
	OCW (BIS)	Fonds	Cultuurplan R'dam 2010		
Max.	863.102		150.000	500.000	Landelijk 8 x 500.000 beschikbaar voor 8 jeugdgezelschappen
Jeugdtheater Hofplein			1.895.000		
Theatergroep Siberia, Huis voor Jeugd- en Jongerentheater		222.189	821.500		
Meekers Uitgesproken Dans	487.949		235.500	0	Geen BIS-functie meer, kan aanvraag doen bij fonds
Rotterdamse Poppenspelers			27.000		
TOTAAL	1.351.051	222.189	3.129.000		

MUZIEK Instelling	Subsidie			Nieuw OCW (BIS)	Opmerkingen
	OCW (BIS)	Fonds	Cultuurplan R'dam 2010		
Sinfonia (Rotterdams Kamerorkest)			123.000		
Doelenensemble			97.000		
Rotterdams Jeugd Symfonie Orkest			51.000		
Laurenscontorij			67.500		
Rotterdams Jazz Orkest			51.000		
Rotterdams Philharmonisch Orkest	3.734.797		6.594.000	Nog niet bekend	Voor de regio Rotterdam – den Haag is 7 milj. beschikbaar op voorwaarde van gezamenlijk plan
Centrale Discotheek Rotterdam			295.500		
Jazz International Rotterdam			259.500		
TOTAAL	3.734.797		7.738.500		

THEATER Instelling	Subsidie			Nieuw OCW (BIS)	Opmerkingen
	OCW (BIS)	Fonds	Cultuurplan R'dam 2010		
Bonheur			512.000		
Hotel Modern		455.603	180.000		
Onafhankelijk Toneel		1.334.831	923.000		
Productiehuis Rotterdam	588.010		233.000	0	Geen BIS-functie meer, kan geen aanvraag doen bij fonds
RO Theater	2.179.212		2.737.000	Nog niet bekend	Landelijk 16,25 milj. beschikbaar voor 8 gezelschappen
Rotterdams Wijktheater		81.500	412.000		
Theater Maatwerk			45.000		
Wunderbaum		405.670	156.000		
TOTAAL	2.767.222	2.277.604	5.263.500		

PODIA Instelling	Subsidie			Nieuw OCW (BIS)	Opmerkingen
	OCW (BIS)	Fonds	Cultuurplan R'dam 2010		
Baroeg			257.000		
Concert- en congresgebouw de Doelen			4.532.500		
Laurenskerk *			104.500		
Live at Rotown			172.500		
LP II, ruimte voor stedelijke cultuur			259.000		
World Music and Dance Centre			259.000		
Luxor Theater			3.555.000		
Rotterdamse Schouwburg		158.285	5.985.500		
Theater op Katendrecht, Walhalla			179.000		
Theater Zuidplein			2.578.000		
TOTAAL		158.285	17.882.000		

Buiten het Cultuurplan ontvangt De Nieuwe Oogst/Urban Culture Podium een bedrag van € 700.000,--.

*) De Laurenskerk ontvangt bovendien een bijdrage van € 50.000,-- voor de openstelling van de kerk als cultureel erfgoed.

TALENTONTWIKKELING Instelling	Subsidie			Nieuw OCW (BIS)	Opmerkingen
	OCW (BIS)	Fonds	Cultuurplan R'dam 2010		
Circus Rotjeknor			48.000		
Digital Playground		333.500	239.000		
Euro+ Songfestival		54.500			
Kunst in de Klas			25.000		
PUNT 5			15.500		
SKVR			9.864.000		
Villa Zebra		226.500	270.500		
Epitome Entertainment			51.000		
Hiphop in je smoel			30.500		
HipHopHuis			309.000		
Jong Muziektalent Nederland			25.500		
Kunstbende Zuid-Holland		646.500	21.000		
Prinses Christina Concours		137.500	22.000		
Rotterdams Centrum voor Theater			200.500		
Rotterdamse Vereniging voor Amateurtheater			92.500		
TOTAAL		1.398.500	11.064.000		

*) De Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam ontvangt bovendien in het kader van de BKV-regeling van het Rijk een bijdrage van € 73.000,--.

De stichting Kosmopolis is geen onderdeel van het huidige Cultuurplan. Kosmopolis ontving in 2010 € 914.000,--.

FESTIVALS, DEBAT EN INTERMEDIAIRE FUNCTIES Instelling	Subsidie			Nieuw OCW (BIS)	Opmerkingen
	OCW (BIS)	Fonds	Cultuurplan R'dam 2010		
Dunya Festival		64.008	305.000		
Rotterdam Philharmonic Gergiev Festival			543.500		
Kulsan/Turkey Now		216.500	52.000		
Metropolis Festival			121.500		
Motel Mozaïque		80.947	308.500		
North Sea Round Town			73.000		
Opera Rotterdam		158.097	406.500		
Zomercarnaval Nederland			102.000		
Stichting Rotterdam Festivals*			425.500		
Arminius			83.000		
De Unie			500.000		
SBAW/cultuurscouts			391.000		
Stichting Kunstaccommodatie R'dam			383.000		
TOTAAL		519.552	3.994.500		

*) Dit bedrag is bedoeld voor publieksonwikkeling. Daarnaast ontvangt Rotterdam Festivals buiten het Cultuurplan de volgende bedragen: € 1.918.500 voor de ondersteuning van festivals en € 206.000 voor het Uitburo.

De Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur ontving voor haar adviesfunctie in 2010 € 1.041.000,--. Dit bedrag maakt geen onderdeel uit van het Cultuurplan.